

Ikt. sz.: NOB-40/14-2/2016.

NOB-5/2016. sz. ülés
(NOB-42/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Nemzeti összetartozás bizottságának**
2016. március 8-án, kedden, 10 óra 10 perckor
az Országház Esterházy János tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Elnöki bevezető	5
Határozatképeség megállapítása, napirend elfogadása	5
Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, tárca nélküli miniszter meghallgatása	5
<i>Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes tájékoztatója</i>	5
<i>Potápi Árpád János államtitkár tájékoztatója</i>	10
<i>Szili Katalin kiegészítése</i>	12
<i>Kérdések, észrevételek</i>	15
<i>Dr. Semjén Zsolt válasza, reagálása</i>	25
<i>Potápi Árpád János válasza</i>	35
<i>Dr. Szili Katalin reagálása</i>	36
<i>Dr. Wetzsel Tamás válasza, reagálása</i>	37
Választások Szlovákiában - magyar szemmel - Előadók: Kántor Zoltán, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgatója Rákóczi Krisztián, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet munkatársa	37
<i>Kántor Zoltán szóbeli tájékoztatója</i>	38
<i>Rákóczi Krisztián tájékoztatója</i>	39
Gróf Széchenyi István születésének 225. évfordulójáról való megemlékezésről szóló határozati javaslat (H/9446. szám) (Lázár János, L. Simon László (Fidesz), Firtl Mátyás (KDNP) képviselők önálló indítványa)	45
<i>Firtl Mátyás szóbeli előterjesztése</i>	45
<i>Kérdések, észrevételek</i>	46
<i>Firtl Mátyás válasza, reagálása</i>	47
<i>Határozathozatal</i>	47
Egyebek	48
Az ülés berekesztése	48

Napirendi javaslat

1. Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, tárca nélküli miniszter meghallgatása
(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)
2. Választások Szlovákiában - magyar szemmel

Előadók:

Kántor Zoltán, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgatója
Rákóczi Krisztián, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet munkatársa

3. Gróf Széchenyi István születésének 225. évfordulójáról való megemlékezésről szóló határozati javaslat (H/9446. szám)
(Lázár János, L. Simon László (Fidesz), Firtl Máttyás (KDNP) képviselők önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Pánczél Károly (Fidesz)**, a bizottság elnöke
Szabolcs Attila (Fidesz), a bizottság alelnöke
Szászfalvi László (KDNP), a bizottság alelnöke
Bóna Zoltán (Fidesz)
Petneházy Attila (Fidesz)
Ander Balázs (Jobbik)
Szávay István (Jobbik)
Kiss László (MSZP)

Alexov Lyubomir szerb nemzetiségi szószóló
Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló

Helyettesítési megbízást adott

Dunai Mónika (Fidesz) Petneházy Attilának (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Sándor Tamás, a bizottság munkatársa

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, tárca nélküli miniszter
Potápi Árpád János, a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai
Államtitkárságának államtitkára
Dr. Szili Katalin miniszterelnöki megbízott
Wetzel Tamás miniszteri biztos
Kántor Zoltán, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgatója
Rákóczi Krisztián, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet munkatársa
Firtl Mátyás országgyűlési képviselő (KDNP), előterjesztő

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 10 perc)

Elnöki bevezető

PÁNCZÉL KÁROLY (Fidesz), a bizottság elnöke, továbbiakban: ELNÖK: Jó napot kívánok! Nagy szeretettel köszöntöm a Nemzeti összetartozás bizottsága mai ülésén a kedves megjelenteket. Külön nagy szeretettel köszöntöm dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes urat, Potápi Árpád nemzetpolitikaért felelős államtitkárt, Szili Katalin elnök asszonyt, miniszterelnöki megbízottat és dr. Wetzel Tamás miniszteri biztost. Ők a vendégeink és előadóink az első napirendi ponthoz, ahol az országgyűlési törvény szerint miniszteri meghallgatást tartunk, és köszönöm miniszterelnök-helyettes úrnak, hogy rendelkezésünkre áll a mai napon. Köszöntöm a bizottság tagjait, alelnök urat, képviselőket, minden kedves érdeklődőt.

Határozatképeség megállapítása, napirend elfogadása

Kérdezem a bizottságot, hogy az előzetes kiküldött napirendünket elfogadja-e. Előtte megállapítom, hogy a bizottság határozatképes, egy hiányzónk van, Dunai Mónika képviselő asszony jelezte távollétét, őt Petneházy Attila képviselő úr helyettesíti. Kérdezem a bizottságot, hogy a kiküldött napirendi ponttal egyetért-e. Aki igen, az kérem, most szavazzon! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen.

Egybehangzó igennel a kiküldött napirendet elfogadtuk, azzal együtt, hogy a második pontnál előadóink jelezték, hogy szemléltető eszközt kívánnak igénybe venni, és ezt is itt a szavazással engedélyeztük. Szeretném jelezni, hogy az 1. napirendi pontunk után egy rövid technikai szünetet tartunk, mert a Nemzetpolitikai Kutatóintézet kollégája és igazgató úr, mikor elfoglalják a helyüket, történik egy technikai beállítás, és erre az időre egy rövid technikai szünet lesz.

Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, tárca nélküli miniszter meghallgatása

Nagy tisztelettel felkérem miniszterelnök-helyettes urat, hogy a tájékoztatóját tartsa meg. Előzetesen szeretném jelezni, hogy a tájékoztatók után egy körben nyílik lehetőség arra, hogy a képviselők véleményüket elmondhassák, illetve kérdést tegyenek fel miniszterelnök-helyettes úr felé, illetve a meghívott előadóink felé. Miniszterelnök-helyettes úr, öné a szó.

Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes tájékoztatója

DR. SEMJÉN ZSOLT miniszterelnök-helyettes, tárca nélküli miniszter: Nagyon szépen köszönöm, elnök úr. Először is szeretném megköszönni az igen tisztelt bizottságnak a lehetőséget, hogy itt lehetünk. A helyzet az, hogy az előző két alkalomnál, miután beszéltem vagy másfél órát, aztán a kérdésekre legalább még egyszer másfél órát, ezért a következő napirendi pontok előadói súlyos sérelmet szenvedtek, úgyhogy beláttam bűnömet, és ezért megfogadtam, hogy most röviden csak talán a legfontosabb kérdésekre tennék egy vázaltszerű felvezetést, és Potápi államtitkár úr is egy rövid összefoglalást adna, illetve az autonómiakonceptió tekintetében Szili Katalin elnök asszony. És azért is, hogy az időt inkább a kérdésekre adandó válaszokra biztosítsuk, mert miután azért a külhoni magyar ügyek, mint Goethe és a világegyetem, tehát az élet minden területét érinti, hogyha mindegyiken végigmegyünk - az összes programon, az összes nagyobb beruházáson -, akkor tényleg egy másfél órás előadás lenne, ami – beláttam, hogy – méltánytalan az utánunk lévő napirendi pontok tekintetében. Tehát, ami érdeklődésre számot tart, azokra a kérdésekre részletesebben válaszolnék.

Először, ha a tisztelt bizottság megengedi, a honosítás tekintetében számolnék be néhány dologról. A mai napig pontosan 801 432 honfitársunk nyújtotta be az állampolgársági kérelmét. 750 ezren le is tették az állampolgársági esküt.

Tájékoztatom a bizottságot, hogy ebből a 801 432 kérelemből 28 ezer elutasításra került különböző okok miatt. Például azért, mert a magyar állampolgár felmenőktől való származást nem tudta bizonyítani, vagy olyan mértékű nyelvtudásbeli probléma volt, tehát 28 ezer elutasítás történt. Szeretném még egyszer jelezni, hogy az egész magyar államrezonnak a legszigorúbb szisztémája a honosítás, hiszen először van egy közigazgatási kontroll mindenben, majd az egészen van még egy közbiztonsági kontroll, és van még egy nemzetbiztonsági kontroll is. Tehát összesen 750 ezer új, esküt tett magyar állampolgárunk van, és ami nagyon fontos, hogy az állampolgárság-megállapítás, ami a diaszpórában nagyon fontos, ezt is a végletekig leegyszerűsítettük, és eddig 60 ezren éltek azzal a lehetőséggel, hogy az állampolgárság-megállapítási kérelmet benyújtották, és megállapítottuk az állampolgárságukat. Tehát összesen azt kell mondanom, hogy a 750 ezer meg 60 ezer, 810 ezer új magyar állampolgárunk van, vagy aki ilyen formán szerzett magyar állampolgárságot vagy szerezte vissza a magyar állampolgárságot.

Azt is látni kell, hogy a dolgok természetéből eredően az állampolgárság iránti igény természetesen csökken, tehát, míg korábban az első lendületben Magyarországon kérték talán a legtöbben, és itt nyújtották be az állampolgársági kérelmeket, a következő lendületben az emberek bementek a nagykövetségre meg főleg a konzulátusokra, most már ez 80 százalékban áttevődött a kihelyezett konzuli napokra, tehát, hogy úgy mondjam, a magyar államigazgatás házhoz megy a kistelepüléseknél is. A lehető legegyszerűbben, a lehető leggyorsabban és ingyenesen történik a honosítás. Felelősséggel mondom azt, hogy a kedvezményes honosítással, állampolgárság-megállapítással az egymillió új magyar állampolgár elérhető. De körülbelül ezzel azt is mondhatom, hogy nagyjából kijelenthetjük azt, hogy aki magyar állampolgár akart lenni, az ezzel a lehetőséggel élhetett. Most persze nyilván az idők végéig lesznek állampolgársági igények, de nagyságrendileg ez az egymillió, ami a reális szám.

A konkrét nemzetpolitikai támogatások tekintetében, amiről részletesen majd államtitkár úr fog szólni, azt kell mondanom, hogy a Bethlen Gábor Alap, a Nemzetpolitikai Államtitkárság tekintetében, ami kifejezetten nemzetpolitikai, külhoni magyar célokra menő támogatás, évről évre egyre magasabb az összeg, most már 22 milliárd fölött vagyunk, ami ebben a formában történik. Hozzáteszem, ebbe nincsenek beleszámolva a minisztériumok által nyújtott speciális támogatások. De ami kifejezetten Bethlen Gábor alapos körből történik, Nemzetpolitikai Államtitkárság, az 22 milliárd forint fölött van. Ezek az összegek évről évre nőnek.

Érdemes megemlíteni a tematikus évek programját, ami egy sikeres ötlet volt. A Magyar Állandó Értekezlet fogadja el mindig, hogy mi lesz a következő évi téma. Ugye kezdtük az óvodások évével, kisiskolások évével, felsősökkel, majd átment a szakképzés évére, és azon az alapon, hogy minél inkább a gazdasági szempontokra helyezük a hangsúlyt, ezért most, a mostani évben a külhoni magyar fiatal vállalkozóknak az éve történik. Itt is 750 millió forintot költünk erre a célra. Azt gondolom, hogy az első résznél fontos volt, hogy a magyar beiskolázásra helyezük a hangsúlyt, hiszen, aki magyar óvodában kezdte, az nagyobb valószínűséggel ment magyar iskolába, és így a tanulmányi életútját magyar iskolákon keresztül csinálta. Ugyanúgy most a hangsúlyt a gazdasági szempontokra helyezük, hiszen attól, hogy kulturálisan biztosítva van a magyar identitás, abból még nem biztos, hogy megmarad a szülőföldjén, ha a gazdasági helyzet olyan, hogy nem tud megélni. Ezért fontos, hogy az anyaország segítsen.

A diaszpóra tekintetében a legsikeresebb programunk és ötletünk, a Kőrösi Csoma Sándor program volt, ugye most már 100 ösztöndíjas megy ki. A diaszpórában lévő magyar szervezetek kérésére most már ez úgy történik, hogy a déli féltekén hat hónap, az északi féltekén kilenc hónap, és évi egymilliárdot fordítunk erre, ami kiegészült a Petőfi Sándor programmal, aminek a lényege az, hogy nagyjából a volt

Osztrák-Magyar Monarchia területe is kerüljön bele ebbe a programba, itt pedig 50 ösztöndíjasunk ment ki és 350 millió forintból biztosítjuk a munkájukat.

A Mikes-programról érdemes még pár szót mondani, ami az emigrációs hagyaték mentése, annak tudományos feldolgozása, levéltárban, könyvtárban való elhelyezés. Megjegyzem, az emigrációs irodalom - és most nemcsak szó szerinti irodalmat értek rajta, hanem levelezést - vagy akár az emigráció politikai szerepe tekintetében egészen különleges dolgokat találunk, ami mondjuk, a magyar történelem egésze szempontjából sem közömbös. Ezeket elhelyezzük a megfelelő magyarországi irattárakban, és azokból a könyvhagyatékokból, amik nem képviselnek olyan könyvészeti értéket, azokat pedig a külhoni magyar iskoláknak és könyvtáraknak juttatjuk el. Nyilván - hasamra ütök -, mondjuk egy Tamási Áron-sorozat, amiből van 528 példány, azt nem fogjuk elhelyezni a Széchényi Könyvtárban, de mondjuk, Felvidéken, Erdélyben haszonnal forgatják és örülnek nekik. Ezt csak azért mondom, hogy semmi nem veszik kárba. Itt is 8 ösztöndíjast foglalkoztatunk, mintegy félmilliárd forint áll mindennek a programnak a rendelkezésére azért, hogy összegyűjtsék főleg a tengerentúlról - Ausztráliából, Kanadából, az Egyesült Államokból és Dél-Amerikából - az emigrációs hagyatékot. Itt felmerült az, hogy az európaiak is szeretnék, az európai emigráció, hogy terjesszük ki rájuk is ugyanezt. Ezt megfontoljuk, és szerintem ez egy akceptálható dolog.

Talán még egyet megemlítek, ez a testvértelepülési program, amire szintén idén 150 millió forintot biztosítottunk, ez 123 magyarországi és 151 külhoni magyar település; összesen egyébként 168 testvértelepülési kapcsolat valósult meg. Ez azért nagyon fontos, mert a személyes kapcsolatot semmi más nem pótolja. Természetesen spontán módon jöttek létre a testvértelepülési kapcsolatok, de most azáltal, hogy államilag is rásegítettünk, ez még inkább megerősíti a személyes kapcsolatokat, ami egyébként például Kárpátalja tekintetében a támogatások szempontjából összegszerűen is jelentős, hiszen hogyha a két település emberei személyesen ismerik egymást, akkor nagyobb empátiával és lelkesedéssel küldenek támogatást, mondjuk, annak a nagyon szegény kárpátaljai falunak.

Egyébként is az a célunk, hogy mi igazából csak egy keretet akarunk biztosítani az egészhez. Fontos az, hogy a Kárpát-medencei magyarságot személyes kapcsolatokkal minél inkább összekössük, hogy hajszalér-hálózatszerűen be tudjuk hálózni a Kárpát-medencét, a diaszpóra tekintetében pedig az egész világot. Ugyanezt szolgálja a Határtalanul! program is. Itt örömmel jelentem - 2010-ben kezdtük -, hogy most értük el azt, hogy a százezredik diák is ennek keretében intézményes formában külhoni magyar közösségnél volt, illetve a külhoniak Magyarországon.

Ami az előző időszakban egy újdonság, ez főleg az, hogy a gazdasági támogatások a legjobb helyre menjenek, a leginkább célzott módon, ezért belevágtuk egy nagy fába a fejszénket, hogy szociológiai értelemben is megpróbáljuk fölmérni a külhoni magyarság helyzetét. Ha az ember belegondol abba, hogy Erdély jóval nagyobb, mint a mai Magyarország területe, és ha csak a Kárpát-medencét nézem körbe, akkor mondjuk, azért statisztikailag nem egy egyszerű feladat főleg az, hogy az utódállamok statisztikai adata nem mindig kompatibilis a magyar KSH számaival, tehát szakmailag nem egy egyszerű dolog ezt feltérképezni. Itt elsősorban a magyar többségű településekre helyeztük a hangsúlyt, és az intézmények tekintetében pedig az egyházi intézmények, amik jól feltérképezhetők. Itt elkészült a kormány számára egy jelentés, amit a kormány el is fogadott „A külhoni magyarság helyzete 2015” címmel, itt külön megköszönöm a Nemzetpolitikai Kutatóintézet koordinációját és munkáját és a Hétfő Kutatóintézetnek, illetve a Magyar Tudományos Akadémiának.

Talán érdemes megemlíteni, hogy a feladat, amit kiadtunk e tekintetben, öt alapvető politikai célt határozott meg. Most persze pontosan tudom, hogy meghatározhatnánk ötvenet is meg ötszázat is, de mégiscsak a legfontosabbakra szűkítjük le, ahova fókuszáljuk az erőforrásokat. Tehát az öt elvi cél az, hogy több

gyermek szülessen a magyar családokban, több gyermek szülessen a vegyes házasságokban - itt főleg a szórvány kérdése -, több gyerek kezdjen el magyar óvodába járni, szülőföldjén szerezzon magyar oktatási nyelvű felsőoktatási intézményben diplomát, nőjön a magyar munkavállalókat alkalmazó vállalatok száma, és nőjön a magyarság kezében összpontosuló vagyon; ez is mutatja azért a gazdasági szempontokra való fókuszálást.

Megemlítem talán még a Kisebbségi Jogvédő Intézetet, mely számos partnerrel működik együtt. Egyébként az alapítvány 12 állandó jogsegélyszolgálati partnerrel és 16 állandó jogsegélyszolgálati irodával működik együtt. Sajnos Erdélyben egyre nagyobb szerepe kell hogy legyen az elmúlt időszakban láthatóan, kifejezetten magyarellenes támadásoknak - idézőjelben mondom, hogy - köszönhetően.

Ami azt gondolom, forradalmi lépés volt, hogy a gazdaságfejlesztés jegyében a Vajdaságban 50 milliárd forintos gazdaságfejlesztési programot indítottunk el. Ekkora pénzt még soha nem ruháztak be külföldi magyar gazdasági megfontolásokból, hozzáteszem, hogy ezt lehetővé teszi a vajdasági magyarság helyzete politikai értelemben is, a Szerbiával fennálló kapcsolat, és megmondom őszintén, mondjuk, a Milošević-időkből soha nem gondoltuk, hogy ilyen viszony lesz Szerbiával. Meg kell mondanom, hogy ez nemcsak a vajdasági magyarságon segít gazdasági értelemben, hanem az összmagyar gazdaságnak is egy komoly lökést ad ez a bevonása a vajdasági térnek a magyar gazdasági térbe, és ez jó az ott élő magyarságnak, jó az ott élő szerbségnek, jó Magyarországnak, tehát tipikusan az a program, ami mindenkinek jó. Azt sem titkolom, hogy van egy kísérleti jellege is a dolognak, ha ezt továbbvisszük és a költségvetési lehetőségek megvannak - ez a magánvéleményem -, akkor Kárpátalján kell a következő hasonlót megpróbálni.

Amit még megemlítenék - most végigmehetnék még itt nemzetrészenként is, de akkor megint elhúzódná a dolog, és ígéretemhez tartani akarom magamat -, egy olyan dolog van, amiről néhány szót szeretnék szólni, a kárpátaljai helyzet, ami nyilván a korábbi költségvetési szempontokat fölülírta, hiszen az óvodáskorú gyerekek étkeztetésétől kezdve a magyartanárok jövedelemkiegészítésén át, az ott lévő egészségügyi dolgozók és orvosok jövedelemkiegészítéséig a magyar államnak tulajdonképpen át kellett venni kvázi állami funkciókat Kárpátalján, hogy meg tudjuk tartani az ottani magyarságot.

Szeretném jelezni, hogy a magyar kormány elszánt a tekintetben - nyilván az ukrajnai háborús és egyébként is áldatlan állapotokra tekintettel -, hogy a kárpátaljai magyarság megmaradhasson a szülőföldjén, készek vagyunk nagyon komoly anyagi áldozattal tulajdonképpen ezeket az állami funkciókat, amennyire muszáj, de annyira átvinni, hogy ezek az iskolák működjenek, magyar nyelven legyen egészségügy és a családok, akik nyilvánvalóan nem fogják tudni kifizetni a gyerek étkeztetését, azok magyarországi támogatásból hozzájussanak ahhoz, hogy a magyar gyerekek Kárpátalján, mondjuk, az óvodások enni tudjanak. Itt a tűzifától kezdve mindenről van szó, de a lényeg az, hogy készek vagyunk ezt a továbbiakban is fönntartani, sőt, ha a szükség úgy hozza, akkor növelni is.

Csak zárójelben jegyzem meg, hogy egy picit hasonló, bár egészen más természetű, mert ott nem szegénységi probléma van, de Felvidéken van hasonló helyzet a kisiskolák tekintetében. Hozzáteszem, én nem állítom azt, hogy Szlovákiában ez egy magyarellenes lépés volt, itt alapvetően a kisiskolák bezárásáról van szó, amit ők egy közgazdasági racionalitással indokolnak. Nálunk is lezajlott ez a vita, ebbe nem is mennék bele, de azért az tény, ha nem is állítom azt, hogy egy magyarellenes szándék vezérelte az egészet, de hogy rajtunk csattan az ostor, ez tény. Tehát ezért a magyar állam kész arra, hogy ezeket a kisiskolákat fönntartsa vagy a fönntartásához segítséget nyújtson, amennyiben az adott polgármester ezt kéri.

A költségvetés tervezete tekintetében itt már szeretném jelezni azt, hogy a 2017-es költségvetést úgy szeretnénk megtervezni, hogy ne kelljen mindig a

kormányzati tartalékhoz nyúlni, ezért amit akarunk csinálni, azt bele kell tervezni a költségvetésbe. Ennek a nehézségeit csak egyetlenegy példával szeretném érzékeltetni, mondjuk, nyilván egy háborús helyzet nem tervezhető. Lehet sok mindent előrelátni, mondjuk, most nem kell nagy ész ahhoz, hogy nem fog megoldódni 2017-re az ukrajnai probléma és a szegénység, ez mondjuk betervezhető, de előre nem látható dolgok mindenütt történhetnek. Amit szeretnénk megváltoztatni és tervezni, amik összecszerűen nagyon komoly összegek, csak egyetlen ilyen példát mondok, mondjuk a Sapientia. Ugye, hogy történt ez? Botrányos módon egyébként a román állam egy fillérrel nem járult hozzá a Sapientiához, végeredményben a magyar állam tartja fenn az egészet. Most ez, ami működik, azt be tudjuk tervezni a költségvetésbe Varga Mihállyal az élen. Igen ám, de amikor szükség van arra, hogy a Sapientiát fejlesszük, és azért itt a Székelyföldtől Marosvásárhelyen át Kolozsvárig nagyon nagy fejlesztéseket hajtottunk végre, miután a román állam nem járult hozzá, minél nagyobb fejlesztünk, ugye ott annál több diákot vesznek fel, tehát annál nagyobb a fenntartási költség. Tehát ezt is most megpróbáljuk úgy tervezni, hogy lehetőleg a költségvetésben benne legyen, és ne kelljen mindig a rendkívüli kormányzati tartalékhoz nyúlni.

Befejezésül, a saját attitűdünkről is hadd mondjak egy mondatot, én személy szerint is igyekszem erre törekedni. Tehát, a helyzet az, hogy a külhoni magyar politikában rendezett állapotok vannak. Egyébként, ami számomra a legfontosabb, hogy a legfontosabb kérdésekben politikai és társadalmi konszenzus is létrejött. Hála Istennek! Ugye azért egy évtizeddel ezelőtt ez biztosan nem volt így. A három legfontosabb kérdés az, hogy a külhoni magyarságnak jár az állampolgárság, az állampolgárságból következik a szavazati jog, és a külhoni magyarságot megilletik az autonómiáknak a különböző formái, ugyanúgy, ahogy a többi európai nemzetrészt. Nyilván a tömbmagyarságnak területi, a szórványnak pedig kulturális autonómia a speciális élethelyzetüknek megfelelően. Na most, ezért mondhatom azt, hogy a legfontosabb kérdésekben politikai és társadalmi konszenzus is van. Abban is nagyjából konszenzus van, persze a részleteken mindig millió vitát lehet folytatni, nehéz is eldönteni, hogy részletkérdésekben kinek van igaza, tehát ezt mindig cizellálhatjuk az idők végezetéig, de a legfontosabb dolgok működnek, a honosítás, a külhoni, tehát nemzeti jelentőségű intézményeknek a fenntartása, a különböző programok, a Kőrösi Csoma Sándor program, a Határtalanul!, és a többi, tehát ezek működnek. Az attitűdünk az egészben nem az, hogy a magyar állam odamegy, és elmondja, hogy milyen nagyszerű, csináljuk, és mennyit köszönhetek nekünk, hanem én személy szerint is arra törekszem - nem megyek oda minden átadásra meg minden szalagátvágásra, hanem -, az a célja az egésznek, hogy mi tulajdonképpen katalizátorok vagyunk. És a magyar állam feladata az, hogy Magyarországot és a külhoni szereplőket összehozzuk, és minél inkább egy személyes kapcsolatrendszer hálózza be a Kárpát-medencét. Tehát mi az intézményes közjogi kereteket teremtjük meg, ehhez nyilván hozzárendeljük a költségvetési forrásokat, de az egésznek a célja az, hogy minél szorosabb gazdasági, kulturális és személyes kapcsolatok legyenek a magyarság különböző nemzetrészei között. És itt szeretném megköszönni, hogy a bizottság tagjai lelkesen járják a külhoni magyar nemzetrészeket, és ez azért fontos, most pártállástól teljesen függetlenül, ez azért nagyon fontos, hogy minél inkább természetes legyen az, hogy egy nemzet vagyunk, és egy Kárpát-medencében élünk. Most a határok persze szétszabdaltak minket, de ebből nem következik az, hogy ezt még - hogy mondjam? - pszichológiailag tudomásul vegyük, és beletörődjünk abba, hogy mi szétszabdalt nemzet vagyunk.

Pont a múltkor, nem tudom, miért kapták fel a sajtóban, de szerintem ez egy jó példa, hogy például apróságnak tűnik, de mégis fontos, hogy például az időjárás-jelentés, ezt most a szimbólum kedvéért mondom, nem ér véget ott, hogy Szegeden és Makón milyen az idő, hanem mondják be, hogy Aradon, Nagyváradon, Kolozsváron

milyen az idő. Győrben ilyen, Pozsonyban olyan, és ugyanígy végig. Tehát a Kárpát-medence a politikai hírektől az időjárás-jelentésen át a sporthírekig minél inkább egy térként, egy entitásként, egy valóságként jelenjen meg, és ezért nagyon fontos, hogy a különböző eseményeken is minél inkább katalizátorként tudjunk részt venni. Tehát nekünk nem főszereplőnek kell lenni, hanem katalizátornak. Köszönöm szépen. És ha elnök úr megengedi, államtitkár úr és elnök asszony is majd beszámol.

ELNÖK: Köszönöm szépen, miniszterelnök-helyettes úr. Természetesen. Nem is tudom, milyen sorrendben... Akkor államtitkár úr? Potápi Árpád államtitkár úré a szó.

Potápi Árpád János államtitkár tájékoztatója

POTÁPI ÁRPÁD JÁNOS államtitkár (Miniszterelnökség, Nemzetpolitikai Államtitkárság): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Asszony! Miniszterelnök-helyettes Úr! Elnök Úr, Alelnök Urak! Tisztelt Bizottság! Kedves Képviselőtársaim! Örülök a lehetőségnek, hogy kiegészíthetem miniszterelnök-helyettes urat és nem azért, mert a főnököm, de gyakorlatilag logikailag én ugyanazt a sorrendet vittem volna, amit ő is követett.

Hadd kapcsolódjak az utolsó gondolatához, az időjárás-jelentéshez. Az MTV-nél, illetve az M1-nél, aki figyeli ezt az alul vagy felül lévő kis ablakot, az láthatja, hogy már a Kárpát-medence része Bukarest, Belgrád és Bécs is, viszont a Magyar Rádióban számtalanszor általam elmondott dolog még mindig nem érvényesült. Mindenki jól emlékszik arra, hogy a Kossuth Rádióban negyed 8 után két perccel volt mindig a körzeti időjárás-jelentés, és '88 vagy '89. március 15-től Pozsonytól indult az egész, és fejeződött be Újvidéknél. Nem jelentették be, csak egyszerűen így adták le, és ez éveken keresztül ment, míg a demokráciában, valamikor a 2000-es években ez megszűnt. Számtalanszor szóvá tettem, a sajtó közbenjárását szeretném most felhasználni, hogy valaki vezesse már vissza, mert a vezérigazgatóknak elmondtam, ők már váltják egymást, de az időjárás-jelentés még mindig nem a régi.

Beszélt arról miniszterelnök-helyettes úr, hogy milyen összegeket költöttünk el az elmúlt esztendőben nemzetpolitikára, csak röviden számszerűsítem ezeket. Ez 22,3 milliárd forint volt, ebből az államtitkárságon keresztül közvetlenül 5,8 milliárd forint, a Bethlen Gábor Alapból 16,5 milliárd forint és úgynevezett RKI-ból pedig közel 5 milliárd forint valósult meg. És amiről beszélt miniszterelnök-helyettes úr, ez az RKI, ezt szeretnénk, ha egy megemelt összeggel tudnánk beletenni a 2017-es költségvetési évben, hiszen nem tudjuk azt előre, hogy milyen összegekkel kell nekünk számolni, és milyen célokkal kell számolnunk, illetve terveznünk. Mert, amilyen az élet, úgy jönnek az újabb és újabb olyan gondok, problémák, lehetőségek, amelyeket meg kell ragadni. Például ingatlanvásárlások akár Nagybecskerekén, akár Kolozsváron, Pozsonyban vagy Kassán, ami előre nem látható dolog, viszont a magyarság érdekében meg kell tennünk, hogy esetlegesen ne idegen kézbe kerüljön, vagy pedig magyar civil szervezetek vagy egyházak tudják a jövőben használni ezeket az ingatlanokat.

A szakképzés évét kiemelten fontosnak tartom és jól megvalósult programnak. Az összeg egyébként nagyságrenddel nagyobb volt, 500 millióval, mint az előző évben, mert ha jól emlékszem, 162 millió forint volt még 2014-ben, 2015-ben pedig 500 millió forinttal tudtuk végrehajtani ezt a programot. A szakképzés éve program igazából nem is zárult le, az idej esztendőben is van még 500 millió forint a különböző programokra, fejlesztésekre, visszük azt tovább. Jó lenne, ha a következő évre is be tudnánk ezt tervezni, mert egyébként az együttműködő szervezetek, főleg a pedagógus szervezetek külhonban szakképzési, többéves programot, tematikát fogadtak el, és viszik tovább ezt a témát.

Azért választottuk a szakképzés évét, hogy egyrészt összehangoljuk a magyar oktatási rendszer fejlődésével, változásával, itthon is az egyik legfontosabb kérdés az oktatáspolitikában - minden egyéb mellett, a kockásingtól az egyetemekig -, hogy mi lesz a szakképzéssel, hogyan tudjuk azt fejleszteni, a duális jellegét megerősíteni, a vállalkozókat beemelni minél jobban a képzésbe, illetve olyan gyerekeket és szakmákat képezni, amivel majd meg tudják keresni a kenyerüket, illetve az ország fejlődését ki tudják szolgálni, mert ki kell mondanunk azt, hogy ma Magyarországon, de nyugodtan mondhatjuk azt, hogy a Kárpát-medencében és Közép-Európában is nem munkanélküliség van, hanem munkaerőhiány, és ennek az egyik lehetséges módja a megfelelő szakképzés, ezért is gondoltunk külhonban hasonlóra.

Másrészt pedig be kell látnunk azt, hogy a gazdasági boldogulás, a szülőföldön való boldogulás egyik lehetséges eszköze a szakképzés fejlesztése, a magyar szakképző intézmények megerősítése, illetve ott, ahol ilyen nincsen, ott újak létrehozása. Kolozsvárott létrejött az erdélyi református egyház fenntartásában egy szakképző intézmény, és arra lettünk figyelmesek - ugyanúgy, mint Beregszászban -, hogy egyébként, ha ilyet hozunk létre, az a magyar gimnáziumok elől nem szívja el a diákokat, hanem egy lehetőséget teremt arra, hogy magyar intézményrendszerben óvjuk meg és a magyar identitást őrizzük meg a gyerekek számára, másrészt pedig magyarul beszélő szakmunkásréteget tudunk létrehozni, illetve ezt tudjuk erősíteni, ami egyébként nemcsak a magyaroknak, hanem a románoknak és a többi nemzetiségnek is természetesen jó. Ezért is választottuk a külhoni magyar fiatal vállalkozók évét, tematikában ez lesz a következő, mert így maradunk egy kicsit szakképzésnél, és maradunk a fiatalság mellett, mert minden politika és nemzetpolitika lényege az, hogy gyerekek jöjjenek utánunk és fiatalok, azért, hogy a nemzetet tudjuk továbbvinni, mert egyébként nagyon jó diskurzusokat tudunk tartani, csak értelmét veszíti néhány évtizeden belül az, hogy ezekről a dolgokról beszéljünk.

Kírunk ezen vállalkozóknak egy pályázatot, valószínűleg áprilisban fog megjelenni 525 millió forinttal. Egy-egy vállalkozó, illetve az a fiatal, aki vállalkozóvá kíván válni, 3-6 millió forint közötti összegre tud pályázni. A pályázati kiírás vagy a felhívás pontos szövege még nem született meg, valószínű, hogy a fiatalságot a 41. évig fogjuk számítani, tehát aki a 41-et eléri, már öregnek fog számítani és ide nem tud pályázni. *(Közbeszólások: Akkor mi már nem tudunk pályázni.)* Valószínű, hogy a magyar állampolgársághoz vagy legalábbis a magyar igazolványhoz fogjuk kötni a pályázati feltételt, de itt ennél az évnél is, a vállalkozók megerősítésénél és a pályázatnál egyébként már a visszajelzések azt mutatják, hogy számos szakma érdeklődik az orvosoktól egészen az informatikusokig, hogy be tudjanak pályázni.

Tehát ez is igazából csak egy katalizátor szerepet tölt be, illetve a mi vállalkozók éve programunk azért, hogy az uniós pénzek elérését, lehívását minél teljesebb módon meg tudjuk tenni. Ha egyáltalán valamikor előnynek számított az, hogy valaki határon túli magyar, akkor lehet, hogy ebben a 7 éves uniós ciklusban gazdaságilag esetlegesen ez kiaknázható lesz, mert mondjuk, ha egy felvidéki magyar vállalkozóról beszélünk, akkor az tud pályázni Pozsonynál, tud pályázni Budapestnél vagy közvetlenül Brüsszeltől, előnyként tudja felmutatni azt, hogy minimum 3-4 nyelven beszél, ír és pályázni tud, illetve ha mondjuk, határon átnyúló programokat vesz igénybe, akkor például csak erre a programra 600 millió forint áll rendelkezésre, és egyébként a külhoni magyarok 80 százalékát lefedi ez a lehetőség. Úgyhogy holnap 10 óra 30 perckor indítjuk meg Dunaszerdahelyen ezt a road showt, melynek értelmében minél több vállalkozót tudunk rámozdítani a lehetőségekre, illetve összekapcsolni esetleges módon magyarországi vállalkozásokkal és lehetőségekkel, illetve mindig egy külön figyelmet próbálunk fordítani az uniós lehetőségekre, mert jóval nagyobb pénzeket lehet lehívni az Uniótól.

A Diaszpóra Központot szeretném még kiemelni. Miniszterelnök-helyettes úr 2014. október 22-én 10 órakor adta át a „Mi, magyarok” látogatóközpontot - lehet, hogy 11 óra volt, már nem emlékszem, de jól hangzott a 10 óra -, és ennek nyomán, ötletként elkezdtuk a megtervezését a Magyar Emigrációs és Diaszpóra Központnak, felhasználva a Mikes Kelemen-, a Julianus-programokat, az összegyűlt értékeket és azokat, amik már esetlegesen előtte Magyarországon voltak vagy visszakerültek, és ennek eredményeképpen elkezdtuk megtervezni ezt a központot. Viszont a minisztériumok költözése miatt a mostani Magyarországon ezt a központot nem tudjuk létrehozni, ezért csúszik ennek az átadási határideje. Amikor végleges helyre tud kerülni a mostani kiállítás, illetve tervezni tudunk, akkor folytatjuk ennek az előkészítését. A pénz gyakorlatilag megvan erre a Diaszpóra Központra.

Beszélt miniszterelnök-helyettes úr a különböző programokról, hadd ne vegyem ezt végig! Talán annyit emelnék ki vagy erősítenék rá, a testvértelepülési program tavaly 100 millió forinttal valósult meg, idén viszont már 150 millió forinttal próbáljuk végigvinni ezt a programot. Azt látjuk, hogy a gesztortelepülés által - tehát akit támogatunk, a magyarországi - viszont kettő, de még inkább három határon túli települést szólítunk meg. Azok is pályázhatnak, akik eddig nem testvértelepülések voltak, de ennek köszönhetően vagy a pályázatnak köszönhetően, vagy a megvalósítandó program alkalmával veszik fel a testvértelepülési viszonyt.

Talán a Márton Áron-emlékévről nem volt szó. A tavaly elfogadott idei évi költségvetésben 80 millió forinttal számolhatunk a Márton Áron-emléklévre. Sikeresen beindult ez a program, az egész Kárpát-medencében különböző konferenciákat, emlékünnepeket, kiállításokat bonyolítunk le ennek révén, és nemcsak a Kárpát-medencében, hanem a Kárpát-medencén kívül is a diaszpóra segítségével. Nyilván nemcsak Márton Áron munkásságára akarjuk ráirányítani a figyelmet, de ez is az egyik cél, hanem kiemelt figyelmet kapnak a fiatalok, illetve az identitás megerősítése a különböző határon túli területeken. Tusnádfürdő, illetve a különböző nemzetpolitikai táboroknak is az egyik kiemelt gondolata lesz a Márton Áron-emlékévé, illetve hogy a püspök halála után 36 évvel mit is jelent nekünk az ő személyisége, illetve az a gondolatiság, amit ő jelenített meg. Köszönöm szépen a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. Elnök asszony!

Szili Katalin kiegészítése

DR. SZILI KATALIN miniszterelnöki megbízott: Köszönöm szépen. Elnök Úr, Alelnök Urak! Tisztelt Képviselő Urak! Kedves Vendégek! Először is szeretném megköszönni miniszterelnök-helyettes úrnak, hogy lehetőséget biztosított és nyilván a bizottságnak, hogy újra beszámolhassak arról, amit a miniszterelnöki megbízotti feladatkörömben az autonómia kérdésben az elmúlt fél évben tettünk, hiszen ha emlékeim nem csalnak, közel fél éve volt, amikor én önökkel találkoztam. Nem térnék vissza arra a portfólióra, amit kaptam, ami az egyeztetések lefolytatását jelenti, illetőleg azokra a kérdésekre, amik nyilvánvalóvá tették akkor is, hogy számomra ebben az egyik legfontosabb kérdés - ahogy ezt miniszterelnök-helyettes úr is mondta -, hogy nem Budapesten kell kitalálnunk azt, hogy mi történjen az egyes közösségekben, hanem a közösségeknek maguknak kell megfogalmazniuk azt a jövőképet, ami számukra az autonómia elérését jelenti.

Nyilván ebben figyelembe kell vennünk azt az újfajta kódrendszert is, amit Európa használ ebben, hiszen ma már nemcsak és kizárólag a személyes, a területi autonómiát különbözteti meg, hanem különbözőséget tesz abban, hogy van területi és nem területi autonómia. A nem területin belül nyilvánvalóan megkülönböztetik külön a személyit a kulturális és a funkcionális autonómiától, területen belül pedig beszél arról, ami az adminisztratív autonómiát, illetőleg a törvényhozási autonómiát illeti.

De én ezekbe a részletkérdésekbe nem megyek bele, hanem elsősorban arról szólok, hogy mi az, amit az elmúlt hónapokban ezen a területen tettünk.

Tisztelt Elnök Úr! Képviselő Urak! Előljáróban is én tájékoztattam akkor önöket arról, hogy készültünk egy új terminológiarendszer kialakításával, és annak a keretnek az áttekintésével, amivel egyáltalán ebbe az európai kódrendszerbe behelyezhetjük azokat az autonómiatörekvéseket - és itt szeretném külön megjegyezni, elsősorban a területi autonómiát tekintettük át -, hogy hová jutottunk az elmúlt 25 esztendőben. Az egyes közösségek milyen koncepciókat fogalmaztak meg, az egyes közösségeknek vannak-e külön versengő autonómiakoncepciói, mely területeken, lehet-e ezeket közelíteni, milyen európai és nemzetközi keretbe helyezhető ez be, és mik azok a pozitív jogban használatos szabályozások, amelyek a szomszédos országokban fellelhetők.

El kell hogy mondjam a képviselő uraknak és a tisztelt bizottságnak, elkészült a Joggal Európában című áttekintésünk, ami nyilvánvalóan tartalmazza azokat a kérdéseket, hogy mi a nemzetközi szabályozás, az egyes területeken milyen autonómiatörekvések vannak. Ebben nyilvánvalóan ki kell emelnem azt, ami a székelyföldi versengő koncepciókat illeti, de erre még vissza fogok térni, ugyanakkor azt is áttekintjük, hogy a szomszéd országok pozitív joga egyáltalán használja-e, ha használja, akkor milyen összefüggésekben a kisebbségi kérdéseket. Tesz-e egyáltalán utalást erre? És a következő részében az anyagunknak áttekintjük azt is, hogy önmagában a közösségek, akik megfogalmazták a saját koncepciójukat, milyen terminológiát használnak, az mennyiben felel meg annak, amit az európai rendszer használ a különböző ajánlásaiban és a szabályozásában, és végül a terminológia áttekintésében teszünk egyfajta javaslatot is arra, hogy hol milyen terminológia használata lenne esetlegesen javasolt.

Azért, hogy ennek az európai keretnek is megfeleljen, ugyanakkor lehetőség nyíljon arra – és akkor itt hadd tegyek egy megjegyzést, nyilvánvalóan láttatva azt, hogy önmagában az autonómia elérése nem egy egyszeri folyamat, és szeretnénk elkerülni azt, ami egyébként az európai csatlakozásunkkal történt, ez a misztifikációs hangulat, ami utána egyfajta csalódottsághoz vezet. Nyilvánvalóan ebben ezt a misztifikációt és a tündérmagány-elképzeléseket magunk mögött kell hagyni, és láttatni azt, hogy ennek az elérése alapvetően pontosan abból fakad, hogy a beleszólás mértéke mekkora, mekkora az ellenőrzött ügyek száma, milyen területet ölelhet fel. Éppen ezért láttatnunk kell azt is, hogy önmagában a szülőföldön boldogulás, gyarapodás és a megmaradás lehetősége egy értékválasztás biztosítása és az identitáshoz való jognak a biztosítása is. És azt is be kell láttatnunk, hogy önmagában nem az jelent biztonsági kockázatot, ha valaki a szülőföldjén szeretne boldogulni és megmaradni, hanem pontosan az, hogyha ezt bárki összemosza olyan sovén vagy bármilyen elképzelésekkel, irredenta tanokkal, ami egyébként helyenként fellelhető, vagy akár a radikalizmussal, ami fellelhető Európában. Tehát a célunk az volt ezzel a tanulmánnyal, hogy egy tükröt tartsunk az elmúlt 25 esztendő elé, hogy hová jutottunk, és hogyan lehet ebből a helyzetből a jelenlegi európai és nemzetközi körülmények között asztalon tartani és asztalra tenni ezt a kérdést, bár hozzátenném, hogy ez nyilvánvalóan összefügg azokkal a kérdésekkel is, ami ma az európai politikai folyamatokat jelenti, és számomra egyébként ezek nem azt jelentik, hogy ebből kevesebb lenne ennek a kérdésnek a fontossága, hanem pontosan ez teszi kérdésessé, illetőleg feltételezi azt, hogy még inkább ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy a közösségeink ugyanazokat a jogokat kapják meg, mint amit bárki Európában. Ugye, miniszterelnök úr egyszer megfogalmazta, hogy ami másnak jár, az nekünk is jár. Nyilvánvaló, hogy ez összefügg azokkal a politikai kérdésekkel is - és mivel 2016 a választások éve a szomszéd országokban, hogy biztosított-e -, hogy a magyarság ott üljön az asztalnál - azt szokták mondani, hogy aki nem ül az asztal körül, az könnyen az étlapra kerülhet -, vagy pedig az étlapon találjuk magunkat. Tehát pontosan arról

van szó, és visszatérek miniszterelnök-helyettes úrnak arra a mondatára, hogy a mi feladatunk az, hogy ezt katalizáljuk és menedzseljük. És visszautasítok minden olyan vádat, ami arról szól, hogy egyébként mi innen Budapestről mondjuk meg azt, hogy ki milyen autonómiakonceptciókat és lehetőségeket fogalmazzon meg.

Tisztelt Bizottság! Nyilvánvaló, hogy ezzel elérkeztünk egy ponthoz, és én nagyon örülök, hogy most már reményeim szerint nyomdába kerül ez a tükör, ami a Joggal Európában címet viseli, a magyar nyelv szépségeit jelenti, ugye ez sok mindent jelent számunkra, a „joggal Európában”, nyilvánvaló, lehet mögé kérdőjelet, bármit, felkiáltójelet vagy pontot tenni. De ez láttatja azt, hogy igenis van arra vonatkozóan nemcsak lehetőség és keret, hanem a szubszidiaritás elvét, a demokráciához való jogot jelentően lehetőség, hogy ezeket a kérdéseket asztalon tartjuk.

Tisztelt Bizottság! Most mit fogunk tenni ezután? Előljáróban szeretném elmondani, hogy az egyik terület, a Székelyföld, ahol sikerült - az elmúlt háromnegyed évben háromszor találkoztam ott a meghatározó szervezetekkel, mind a három alkalommal sikerült - velük közös nyilatkozatot megfogalmazni. Legutóbb éppen tegnap érkeztem vissza este Kolozsvárról, ahol sikerült elfogadtatnom az EMNT, EMNP, SZNT, RMDSZ és az MPP meghatározó embereivel, ami, úgy látom, hogy a médiában is elég jól megjelent egyrészt az autonómia kérdését, túl azon, hogy ők megfogalmazzák ennek a szükségességét, ennek a részleteit nem teszik a választási kampány részévé. Ez közös érdekünk.

Ugyanakkor nyilvánvaló, és itt szeretném innen is kifejezni, elnök úr, azt hiszem, valamennyiünk szolidaritását a március 10-i székely szabadság napjával kapcsolatosan, nyilvánvalóan itt most tehetnék más megjegyzéseket, hogy köszöntöm a Zoltánokat, a hölgytársaimat, de talán ez nem az én feladatom, de visszatérve arra a kérdéskörre, ami ebben a szolidaritásunkat jelenti, ebben nekünk együtt kell, pártpolitikától függetlenül, működni. Én ezért is vállaltam ezt a feladatot, mert úgy gondolom, ez nem pártpolitika kérdése. Hangsúlyozom még egyszer: ott kell ülnünk az asztal mellett. Ott viszont nagyon kell egymásra figyelnünk. A másik három területen, ahol még többen élő magyarság van, ott, azokon a területeken egy-egy koncepció van jelen. Nyilvánvaló, hogy az elsődleges feladatunk az, hogy az egyébként a székelyföldi szervezetek által elismerten összesen két darab versengő koncepció van, és ebben a tanulmányunkban benne van az a, és remélem, majd a képviselő uraknak és képviselő asszonynak is el fogjuk tudni juttatni, illetőleg a bizottságnak, benne van az az összehasonlítás, amit Mile Balázs kollégánk készített, ami nagyon jól megmutatja, hogy mik a legnagyobb különbségek az RMDSZ és az SZNT koncepciója között, hiszen elismeri mindenki, hogy ez a két versengő koncepció van asztalon. Ehhez képest mi a tegnapi napon megegyeztünk abban is, hogy megteremtjük azt, hogy mik a közös célok. Mert abban viszont van elképzelés. Elsősorban azokat a célokat fogjuk felmutatni, amik ebben közösek, és hála isten vannak ilyenek. Így én azt gondolom, hogy ez jó lehetőséget nyújt arra, hogy esetlegesen ebben az esztendőben azokat a háttérmunkálatokat elvégezzük, amelyek egyébként nyilvánvaló, a választási kampány részévé csak annyira válhatnak, amennyiben ebben a saját esélyeinket nem rontják.

Még két megjegyzés, az egyik, hogy ennek az összefoglalónak az ismeretében, túl azon, amit államtitkár úr mondott, hogy az ifjú vagy a fiatal vállalkozók éve 2016, mi magunk az autonómia tekintetében csak a fiatalot használjuk, mi a fiatalok évévé tettük. Nagyon fontos látni azt, hogy egyáltalán a rendszerváltozást követően szocializálódott, már európai polgár ifjúság mit gondol erről a kérdésről, mit gondol az autonómiáról, számára egyébként mit jelent az önrendelkezés, akkor, amikor ő már európai polgár, túl azon, ami a munkahelyhez, az identitáshoz való jogot, a lakhatáshoz való jogát jelenti, számára ez mit jelent. Ezt szeretnénk ebben az esztendőben körbetekinteni, ebben kérem majd a bizottság támogató segítségét is.

A másik kérdésben pedig szeretnék november 15-éig - miniszterelnök-helyettes úrral történt egyeztetés alapján - a szórványban élő magyarságot feltérképezni, hiszen ők sokszor elmondják azt, hogy ők kevésbé kerülnek a gondolkodás reflektorfényébe, ha már ilyen képzavarosan fejezem ki magam. De szeretnék folytatni ezt a munkát, hogy az elmúlt 25 esztendőben a szórványban élő magyarság hova jutott, mik azok az európai keretek, amikben számukra biztosítani kell a szülőföldön maradás lehetőségét, és sorolhatnám tovább, azokat a jogokat, amiket nekik egyébként az élet távlatosan is biztosított, ebben szintén egy láttelepet fogunk készíteni.

Én szeretném innen megköszönni miniszterelnök-helyettes úrnak a segítséget, amit mi kaptunk, illetőleg államtitkár úrnak, ezenkívül is még hadd említsem meg, itt van Kalmár Ferenc volt képviselőtársam, miniszteri biztos úr, akivel szintén szorosán együttműködünk ezekben a kérdésekben, hiszen ő a külügyben folytatja ezt a munkát, a Nemzetpolitikai Kutatóintézettel, a Nemzetstratégiai Kutatóintézettel szintén folytatunk egy kooperációt, és nyilván a saját munkatársaimnak is megköszönöm. Köszönöm a lehetőséget, hiszen ez biztosította azt is, elnök úr, egyébként is sorra került volna ez a beszámoló, akkor így, ennek keretében, kiegészítve mindezt megtehettem. Köszönöm szépen.

Kérdések, észrevételek

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök asszony. Köszönöm azt, hogy ön is eljött a mai napra, ez nem zárja ki azt, hogy autonómiaügyben bizottsági keretek között még ne találkozzunk önnel ebben az évben. Köszönöm szépen mindhárom előadónknak, elsősorban miniszterelnök-helyettes úrnak. A bizottság tagjaié a szó, kérdések vélemények, tessék parancsolni! *(Jelzésre:)* Szávay István képviselő úr!

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm én is vendégeinket, és köszönöm szépen magam is itt a részletes beszámolót, és értettem miniszterelnök-helyettes úrnak a megjegyzését a kérdések hosszúságára vonatkozóan, ezért ígérem is, hogy azoktól a témáktól, amiket már sok éve felhozok, és úgy érzem, hogy nem igazán szoktam rá érdemi választ kapni, akkor azokat most itt hanyagolni is fogom, és azok megoldásával majd megvárom a saját kormányra kerülésünket. *(Derűltség a teremben. – Szászfalvi László: Türelmes ember.)*

Úgy szeretnék haladni most is, ahogy azért általában ilyenkor szoktam. Nemzeti ellenzéki képviselőként mi azért nemcsak azt tartjuk dolgunknak, hogy mindenben kritizáljuk a kormányt vagy alternatívát mutassunk, hanem fontosnak tartjuk mindig azon ügyeknek az elismerését is, amit jónak és helyesnek tartunk, most is ezekkel fogom kezdeni, ezért engedje meg, hogy egy-két dologra kitérjek, aztán majd itt lesz egy-két keményebb ügy meg kérdés is.

Nagyon fontosnak tartom elmondani alapvetően, hogy ma azt látjuk, hogy végre az utóbbi időben egy kicsit kezdenek összeérni a különböző kormányzati programok, kezdeményezések, akciók, a külhonba irányuló különböző olyan programok, amiket úgy láttunk az elmúlt években, még Répás Zsuzsa regnálása alatt, hogy egy kicsit szét voltak csúszva. Gondolok itt akár a különböző ösztöndíjakra, a határon túli fiatalokat, egyetemistákat segítő programokra, a Kőrösi-, Petőfi-programnak is most már szerencsére kevésbé van ikszes kifizető látszata, mint ahogy korábban volt, vagy a miniszterelnök-helyettes úr által is említett Mikes-program vagy a külhoni tematikus évek. Ezt több alkalommal is üdvözlöttük, ezt most is csak meg tudom erősíteni, hogy végre valami hosszú távú koncepció is látszik és nemcsak össze-vissza, különböző programokat hirdetget meg az államtitkárság, ez mindenképpen helyes. Én a programokról nagyjából csak ennyit szeretnék mondani, itt azt hiszem, hogy nincsen okunk, jogunk ezzel kapcsolatban túl sok kritikát elmondani.

A legelején, ami nagyon aktuális, én nagyon fontosnak tartom, hogy az az egészségpályás letámadás, ami most a romániai magyarság ellen zajlik, ezzel kapcsolatban végre egy kicsit nagyobb határozottságot láthatunk azért önöktől meg a külügy részéről is, akár a Beke-ügyben miniszterelnök-helyettes úr is személyesen megszólalt, ezt nagyon fontosnak tartom, államtitkár úrtól azért hiányoltam ezt a tegnapi parlamenti felszólalásában. Ön nagyon helyesen elmondta, hogy kiállnak az üldözött székelyföldi polgármesterek mellett vagy Tőkés püspök mellett ebben a méltatlan helyzetben, amibe most ő került.

A román-magyar kapcsolatok mélyponton vannak, ezt látjuk mindnyájan, ezért a külüggyel viszont messze nem vagyunk elégedettek, azért ezt is el kell mondanunk, tehát sok esetben már önök vesznek át olyan feladatot, ami lehet, hogy inkább a külügy dolga lenne, és hogy itt még egy példát megemlítek, Bőjte Csaba testvér árvaházainak a hatósági zaklatása, ami szintén egészen példátlan és elképesztő, nem nagyon hallottunk ezzel kapcsolatban sem elítélő nyilatkozatokat.

A védhatalmi státusra kérdeztem rá tegnap államtitkár úrnál, kitérő választ kaptam erre. Miniszterelnök-helyettes úr mit gondol a védhatalmi státusról, amit Tőkés püspök úr annak idején felvetett, hogy Magyarország is - Ausztria és Dél-Tirol mintájára - egy ilyen státust vállaljon Erdély és az erdélyi magyarság fölött?

Örömtelnek látom azokat a változásokat, mozgásokat, támogatáspolitikát, ami a külhoni magyar felsőoktatást érinti, azzal együtt is, hogy az nyilván problémás, amit miniszterelnök-helyettes úr is említett, hogy a környező országok továbbra sem vagy alig szállnak be ezeknek az intézményeknek a finanszírozásába. Nagyon örülök, hogy végre sok év után - azért erről már sokszor beszélgettünk mi egymás között -, létrejött végre egy egységes felvételi tájékoztató, és elkezdjük végre a Kárpát-medencét egy egységes felsőoktatási térként kezelni.

A testvértelepülési kapcsolatokat szeretném üdvözölni - ez a mi programunkban volt benne 2014-ben -, örülök, hogy ez önöknek is megtetszett, de azért ezt egy kicsit jobban el kellene szerintem mélyíteni, ezért jó lenne, ha egy testvértelepülési kapcsolat - már bocsánat a profán példáért, de - nemcsak annyiból állna, hogy a polgármesterek meg a képviselők eljárnak egymás falunapjaira berúgni. *(Dr. Semjén Zsolt: Az is valami!)* Az is valami, persze, de én azt vetném föl megfontolásra miniszterelnök-helyettes úrnak, hogy azért ezt egy kicsit próbáljuk kiszélesíteni, és inkább olyan kapcsolatokat támogatni, ahol nemcsak a települések, hanem a településen belül működő iskolák is megállapodást kötnek, a településen belül működő intézmények, egyházak, cserkészcsapatok, sportegyesületek, nem tudom, tehát hogy kicsit próbáljuk azért ezt jobban elmélyíteni.

Szó volt gyerekszületésről, vagyonról, cégekről, ezek mind támogatandó elképzelések, örülök, hogy ez sokszor előkerül, ugyanakkor nem nagyon halad a magyarországi cégek külhoni magyar feliratozásainak és magyar munkaerő alkalmazásának az ügye, amiről azért itt sokszor beszélgettünk. Itt Potápi államtitkár még tavaly ígért a martosi szabadegyetemen ezzel kapcsolatban komoly lépéseket, azt azóta is várjuk. Szeretném kérdezni, hogy mi történt tavaly, bocsánat, tavalyelőtt nyár óta.

Nagyon fontos, hogy a gazdaságfejlesztésekkel nagyon komoly forrásokat vonunk be a nemzetpolitikába, ezt mindenképpen szeretnénk üdvözölni, ugyanakkor egyre kevésbé átláthatóak ezek a pénzek. Gyakorlatilag most már a teljes magyar nemzetpolitikára fordított összegeknek a többszöröse kerül ki határon túlra különösebb parlamenti lehetőség, ellenőrzés és kontroll nélkül. Azt szeretném kérdezni miniszterelnök-helyettes úrtól, hogyan lenne lehetőség, milyen lehetőséget látna arra, hogy azért ezek fölött, a pénzek kiutalása, elosztása fölött valamiféle parlamenti kontroll megvalósulhasson akár egy ellenőrző bizottság felállításával, amelybe a parlamenti pártok delegálhatnak tagokat. Itt azért több 10 milliárd forintról van szó. Délvidéken már vannak aggasztó jelek, egyelőre kivárjuk, de rajta

tartjuk a szemünket az ottani eseményeken, de különösen félok, hogy mi fog történni Kárpátalján, ismerve az ukrán államnak meg az ukrán gazdasági szereplőknek a működését, azt hiszem, ott különösen indokolt odafigyelni arra, hogy ezekkel a pénzekkel mi fog történni és hova fog kerülni.

A Bethlen Gábor Alappal kapcsolatban túl sok jót továbbra sem tudunk elmondani. Nekem tegnap volt az első, vagy végül is el lett halasztva az a bírósági tárgyalásom, amikor a Bethlen Gábor Alaptól próbálom kiperelni a tusnádfürdői kemping felújításával kapcsolatos dokumentumokat. Itt az történik, hogy Németh Zsolt szűk asztaltársasága különböző, egymáson keresztül tulajdonolt cégeken meg alapítványokon keresztül ment ki több 10 millió forintot, ami át fog kerülni egyébként ténylegesen magánzsebekbe a tusnádfürdői kemping felújítása kapcsán. Ezekre azért érdemes lenne odafigyelni, miniszterelnök-helyettes úr, mert nagyon komoly visszaéléseknek, sőt hűtlen kezeléseknél a gyanúját veti fel ez az ügy. Erről már volt szó itt a bizottság ülésén. Előrébb vagyunk már ezzel kapcsolatban, azért merek egy kicsit bátrabban fogalmazni, mert én magam már betekintettem azokba az iratokba, amelyeknek a nyilvánosságra hozatalát kérem, és ott egészen elképesztő visszaélések, illetve összeférhetlenségek vannak azzal kapcsolatban, hogy a különböző cégek és alapítványok egymással egyébként milyen személyi átfedésben vannak.

Egyéb iránt pedig ezzel kapcsolatban azt szeretném elmondani, hogy továbbra is elfogadhatatlannak tartjuk azt a gyakorlatot, hogy a pályázati pénzek jelentős része egyedi kérelem alapján, gyakorlatilag előre meghozott politikai döntéseknek a lepapírozásaként zajlik. Ezt a rendszert szeretnénk megszüntetni, és továbbra is azt tartanánk fontosnak, hogy vagy töröljék el ezt a rendszert vagy legalábbis minimális szintre csökkentsék az egyedi kérelmekkel kiosztható pénzeket. Én egyébként a következő hónapokban azt tervezem, hogy minden egyes hónapban egy-egy ilyen gyanús ügynek fogok utánajárni, fogom kikérni, vagy ha kell, akkor kiperelni a Bethlen Gábor Alapból egy-egy ilyen pályázatnak vagy szerződésnek az iratait. Az a szomorú, hogy egyébként bőven van tippem, hogy hol és mivel lehetne ezt elkezdni.

Ami még általánosság, a CSOK-kal kapcsolatban azt szeretném kérdezni, hogy elemezte-e a kormány, gondolkodtak-e azon, hogy a CSOK-nak a külföldi magyarokra milyen hatása lesz. Sokan felvetik azt, hogy félok, hogy ez az áttelepülést fogja valamilyen formában ösztönözni, ami, feltételezem, hogy nyilván nem célja a kormánynak.

És akkor minden régióból egy-egy konkrét ügyet hadd hozzak kicsit a jövőre vonatkoztatva is, egy kis gondolkodnivalót vagy egy kis munkát adva önöknek – ha megengedik. Nagyon károsnak és veszélyesnek tartom, hogy egyes amerikai agytrösztök és intézetek mostanában a székely autonómia mozgalmat valamilyen orosz ötödik hadoszlopként próbálják feltüntetni, és a székely autonómia mozgalom mögött Oroszország érdekeit láttatni, és egyáltalán az erdélyi magyarságnak a közegét egy olyan geopolitikai játszmába vonják be, ami szerintem mindenképpen káros. Ez ellen, úgy gondolom, hogy komoly diplomáciai lépéseket kellene tenni. Történt-e ilyen, vagy gondolkodtak-e el ilyenek?

Illetve két konkrét ügy: a váradi és a marosvásárhelyi konzulátus megnyitására van-e esély, vagy ez most végleg lekerült a napirendről? Illetve a beszercei magyar iskola megnyitásához valamilyen segítséget tudnak-e adni?

Ugye, Felvidéken most már harmadszor omlott össze az MKP a választásokon. Ennek nyilván komoly személyi és egyéb szervezeti konzekvenciái kell hogy legyenek. Ezt bizonyára az MKP le fogja vonni, de nyilván le kell vonni a magyar kormánynak is ezzel kapcsolatban a maga következtetéseit. Én világos kérdést szeretnék ez ügyben feltenni: várható-e – ahogy önök az RMDSZ-szel kiegyeztek, és az Erdélyi Magyar Néppártot gyakorlatilag háttérbe szorították – valamiféle kiegyezés vagy kiegyezési kísérlet vagy szándék a kormány részéről a Most-Híd irányába akár az MKP kárára is?

A szlovákiai magyar kisiskolák támogatásának az ügye, miniszterelnök-helyettes úr, egy totális tévút. Magyarországnak nem lehet feladata az, hogy újabb és újabb... miközben arról beszél, hogy milyen rossz az, hogy a román állam nem száll be az erdélyi magyar felsőoktatás finanszírozásába, a másik oldalon újabb és újabb területek finanszírozását vesszük át a szomszédos államoktól, ahelyett, hogy végre a kétoldalú kapcsolatban a felvidéki magyarság ügyét megjelenítenénk. Ugyanis teljesen világos, azért ezt mindenki látja, hogy a Ficóval való békélés, a Ficóval való jó kapcsolat, a menekültügyben való összefogásnak az az ára, hogy a magyar kormány és Orbán Viktor miniszterelnök úr mindenben ejtette a felvidéki magyar ügyeket. A felvidéki magyar ügyek teljesen háttérbe vannak szorítva, miniszterelnök úr maga elismerte azt, hogy még a magyar kisiskolák bezárásának az ügyét sem tudja Fico elé vinni, ehelyett önök inkább átvállalják ezeknek az iskoláknak a finanszírozását. Ez egész egyszerűen a magyar nemzetpolitikának nem lehet útja, hogy hagyjuk a szomszédos államokat minél több nemzeti közösséget érintő területről kivonulni vagy finanszírozásból kivonulni.

Délvidék kapcsán csak egy kérdésem lenne, hogy fog-e a kormány a mostani szerbiai választásokon is valamely délvidéki magyar párt mellett kampányolni, mint ahogy azt korábban tette, vagy megelégednek azzal, hogy 50 milliárd forinttal megtámogatták a Vajdasági Magyar Szövetséget?

Ukrajna. Fel kívánják-e mondani azt az 1962-es egyezményt, ez többször előkerült az utóbbi időben, amely szerint nemcsak magyarok, hanem nagyon sok ukrán nagyon magas összegű magyarországi nyugdíjat kap. Tudunk-e erről, hogy ennek mennyi a tényleges összege? Ezt most nyilván nem várom el feltétlen, hogy megválaszolják, de azért erre szeretném felhívni a figyelmet, mert ez sokszor felmerül, méltánytalan, fölöslegesen sokba kerül a magyar államnak, és igazából a mai napig nem világos, hogy ebből a megegyezésből miért nem jövünk ki.

Az egészségügyi dolgozók pénzével kapcsolatban, államtitkár úr, a kárpátaljai magyar egészségügyi dolgozók világos választ várnának arra a kérdésre, hogy mikor kapják meg a nekik szánt kormányzati juttatást. Ezzel kapcsolatban azt mindenképpen szeretném üdvözölni, azokat a törekvéseket, amiket a kormány megtett, az nagyon fontos, hogy elmondjam, mert tényleg nagyon komolyak azok a segítségek meg azok a programok, amik most Kárpátaljára, akár a lelkészeknek, akár a tanároknak, akár az egészségügyi dolgozóknak jutnak, ezt nem győzöm hangsúlyozni. Ugyanakkor, amikor önt nemrég a parlamentben erről kérdeztem, nem kaptam világos választ arra, hogy azok az egészségügyi dolgozók, akik többek között azért nem jutottak a pénzhez, mert egy csomó ukrán orvos megkapta, azok ehhez a pénzhez mikor fognak tudni hozzájutni. Illetőleg a másik kérdés Kárpátaljáról, hogy támogatják-e a továbbiakban is a két magyar pártnak az együttműködését, és amennyiben igen, nem gondolkodtak-e el rajta, hogy például a magyarországi támogatások elosztásába az UMDSZ-nek a háttérszervezeteit is bevonják? Már csak azért is, mert a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Jótékonyági Alapítvány, úgy néz ki, hogy egyre kevésbé tud ezeknek a támogatásoknak a kezelésével megbirkózni.

Emigráció kapcsán: nagyon fontosnak tartom, hogy ez a kormány elkezdte ezt az ügyet felkarolni, hogy létrejött a Diaszpóra Tanács, de azért azt hozzá kell tenni, hogyha a résztvevőknek az a megérzése, hogyha ezt nyilvánosan nem is mondják el, de azért sokszor az az érzésük, velük beszélgetve, hogy azért jó lenne ezt egy picit több tartalommal feltölteni, ezeket a diaszpóra tanácsos megbeszéléseket. Talán mintha kicsit túl sok lenne itt a reprezentáció meg a kommunikáció. Érdemes lenne az ő képviselőikkel vagy gyakrabban vagy valamilyen szélesebb körben találkozni, illetve azokkal a kérdésekkel foglalkozni, amiket ők felvetnek.

Illetve még egy kérdés ide, ezt már egyszer feltettem, hogy általában a külhoni, az emigráció magyarságával kapcsolatban nagyon időszerű lenne most már valami átfogó kormányzati stratégiának a kidolgozása, ami átívelhet egyébként kormányzati

ciklusokon. Van mindenféle dokumentumunk a Kárpát-medencében élő magyarság kapcsán, most mindegy, hogy mi van bennük, de legalább valami van. De nem nagyon látjuk azt, hogy a kormánynak lenne különösebb elképzelése is arra, hogy most már a több százezresre duzzadt külhoni magyar közösségnek például az anyanyelvi iskoláztatásával, hitélete gyakorlásának segítségével mi történhet. Tudom, hogy vannak ilyen kis programok, meg nem azt mondom, hogy ezen a területen semmi nem történik, de gyakorlatilag néhány év alatt több százezresre nőttek ezek a magyar közösségek, a mostani keretek ehhez nyilván nem elegendőek.

És akkor végül pedig az autonómiáról. Én mindenképpen szeretnék gratulálni ehhez a megállapodáshoz, ez nagyon fontos, amit Szili Katalinnak sikerült elérni vagy közvetíteni, nem is tudom, hogy mi a jó szó ez ügyben. Most már a részvevőkön múlik, hogy ebből mit fognak betartani. Remélem, hogy minél többet. De akkor azért az autonómia kapcsán annyit hadd mondjak el, miniszterelnök-helyettes úr, hogy megint hallottuk öntől azt, az egyébként általunk is messzemenőig támogatott tételt, hogy a tömbnek jár az autonómia, a területi szórványnak pedig a kulturális autonómia, csak az a baj, tudja, hogy amikor valami kapcsán konkrétan egy-egy autonómia kérdése szóba kerül, akkor azért ennyire nem szokott határozott lenni a kormány, és mondjuk a környező magyar pártok közül se mindenki. Azért emlékszünk arra, Halász Bélát azért szedte le az MKP a listájáról, mert kirakott egy plakátot, hogy kimondjuk, hogy autonómia, ennek nem biztos, hogy jó üzenete volt, meg az sem biztos, hogy Pozsonyban kellett volna kirakni ezt a plakátot, az is igaz, mindenesetre azért ennek az üzenete, hogy lesztek az MKP választási listájáról azért, mert kimondta azt, hogy autonómia (*Dr. Semjén Zsolt: Én ebben mit tudok csinálni?*) ... ebben igazából különösebben semmit, ez csak egy ilyen kis adalék ennek a dolognak a zavarosságához. Ami viszont fontos például, hogy több alkalommal, mikor mi arról beszéltünk, hogy az ukrán rendezés feltételeként kellene szabni a magyar kormánynak Kárpátalján valamilyen típusú magyar autonómiának a létrehozását, akkor ezzel kapcsolatban én még soha senkitől egyenes, világos választ nem kaptam. Arról nem is beszélve, hogy engem konkrétan, annak ellenére, hogy a feleségem Ukrajnából, Kárpátaljából származik, ott van a családom, engem az ukránok öt évre kitiltottak az országból azért, mert én az autonómiát követeltem, és az égvilágon semmilyen segítséget a magyar kormánytól ez ügyben nem kaptam, még egy hivatalos papír sincs a kezemben, hogy miért vagyok kitiltva, csak ilyen informális csatornákon megüzenték, hogy azért, mert veszélyeztetem Ukrajna területi épségét, az alkotmányos berendezkedését azért, mert autonómiát követeltem Kárpátaljára.

Tehát az autonómiát ne csak általánosságban követeljük, miniszterelnök-helyettes úr, azt javaslom, hanem akkor ezt konkrétan és kézzelfoghatóan az egyes magyar területeken, az egyes magyar területek politikai szereplőivel és mindegyikkel, nemcsak az önök, úgymond, stratégiai partnereivel együttműködve, mert ez egy fontos út lesz. Most jön a székelyek nagy menetelése, örülök, hogy ez ügyben legalább világosak, ez ügyben is mindig világos volt miniszterelnök-helyettes úr a székely autonómiával kapcsolatban, de ugyanilyen világos beszédet szeretnénk, mondjuk, a kárpátaljai magyar autonómia támogatása kapcsán is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: (*Jelzésre:*) Szabolcs Attila alelnök úr! (*Közbeszólások.*)

SZABOLCS ATTILA (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszöntöm a kedves vendégeinket, köszönöm a tájékoztatókat. Hogy mennyire fontos téma, itt a népes hallgatóság is jelzi, illetve az, hogy a sajtó is szokatlanul szép számmal képviselteti magát. Azért is fontos főleg a sajtó jelenléte, mert például a betelefonálás rádióműsorokban még mindig, napjainkban is lehet hallani, hogy most a Vajdaságba 50 milliárd forint támogatás, Kárpátalján az egészségügyre, a pedagógusoknak, papoknak annyi támogatás, hogy azt a pénzt miért nem itthon használja fel a

kormány például az oktatás vagy az egészségügy rendbetételére, illetőleg még mindig lehet hallani a tősgyökeres székelyekről, hogy románok, a kárpátaljai magyarokról, hogy ukránok. Tehát ezek a nyilvános megnyilvánulások azért sokat számítanak vagy jelenthetnek abban, hogy ezek a vélemények csökkenjenek, megváltozzanak.

Nagyon szépen köszönöm a magyar kormánynak azt a jelentős támogatást, amit a határon túli, főleg a Kárpát-medencei magyaroknak ad. Mint ahogy miniszterelnök-helyettes úr is említette, most a legfonákabb helyzet Kárpátalján van, és ezért is támogatjuk és támogattuk - Budafok-Tétény polgármestere voltam korábban -, hogy minden magyar település valamilyen partnerkapcsolatot alakítson ki kárpátaljai településekkel. Azonban ezt nem elég csak önkormányzati szinten megvalósítani, hanem minél lejjebb kell vinni, hogy tényleg ne az legyen, hogy egyszer ide kimegyünk berúgni, egyszer oda kimegyünk berúgni, hanem akár egyházi közösségek, iskolák, civil szervezetek, akár vállalkozások is alakítsanak ki olyan kapcsolatokat, amivel segíteni tudnak az ottani kisebb közösségeknek. Ez azért is fontos, mert például az ukrán kormány most majdnem megszüntette az iskolai étkeztetés támogatását. Napi 7 hrvnya körülbelül 100 forintnak felel meg, az árak viszont a boltban nagyjából a magyarországi árakkal megegyeznek.

Tehát nagyon fontos lenne, hogy kisebb közösségek, de mondom, akár önkormányzattól lefelé anyagi támogatást is küldjenek oda, egy rendszeres anyagi támogatást, hiszen gyerekenként napi 100 forint már egy 50 százalékos emelést jelent. Éppen ezért Budafok-Tétény jelenlegi polgármesterével a múlt héten egy felhívást is intéztünk a magyarországi településekhez, cégekhez, amelyben felhívtuk a figyelmüket erre a nagyon fontos kapcsolatteremtési módra, mert így jelentősen ki lehet egészíteni azt az összeget, amit a kormány biztosít ilyen célokra. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Kiss László képviselő úr!

KISS LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Miniszterelnök-helyettes Úr! Én azt megígérem, hogy rövidebb leszek, merthogy *(Szávay Istvánra mutatva:)* képviselőtársam jelentős arányban elmondta azt, amivel én is szerettem volna foglalkozni, és nem ismételném meg... *(Dr. Semjén Zsolt: Lehet hosszabb, csak Kántor Zoltánnak kell megmagyaráznia.)* Nem, szerintem udvariatlanság lenne háromszor mindent elmondani, a fontos dolgokat azért én is kiemelném, de természetesen elfogadom azt, hogy miniszterelnök-helyettes úr, amit Istvánnak válaszol, azt majd nekem is fogja mondani teljesen természetesen.

Nézzük, én is sorban mennék az egyes területeken. Az első generális megjegyzésem az, hogy nem érzek teljes összhangot a magyar külügy és a magyar nemzetpolitika között, ami nagyon sok esetben tetten érhető azon, hogy amikor a külügy bárhol a környező országokban látogatást tesz, akkor nem a nemzetpolitikai szempontrendszer érvényesítése történik, és akkor még nagyon finoman fogalmaztam.

Valóban nem tévedünk nagyot, ha azt mondjuk, hogy a Romániával való kapcsolatunk még sose volt ennyire rossz, mint most. Sokan azt remélték, hogy javulni fog a helyzet, amikor egy új elnök kerül hatalomra Romániában, ehhez képest legutóbb azt tapasztaltuk, hogy Tókes Lászlótól megvonták a kitüntetését, amire - Tókes László szerepének az értékelésétől függetlenül is - azt tudom mondani, hogy szerintem ezt nem nagyon lehet másként felfogni, mint egy provokáció. Tehát erről nem lehet nagyon azt mondani, hogy ez úgy helyes, magam is azt gondolom, hogy azért ez nem helyénvaló, ez nem volt így helyénvaló.

Arra azért én is kíváncsi lennék, hogy az a fajta üldözés, amin nagyon sok magyar politikusnak, közéleti szerepet vállaló embernek át kell mennie Romániában, azzal kapcsolatban mit tesz a magyar kormány, hiszen láthatjuk, hogy a román

nyomozó ügyészség célkeresztjébe olyan emberek is belekerültek, akikről igazából még ők sem tudják megmondani, milyen vádak is azok, amikkel illették őket, vagy akár Markó Attila ügye, amely valóban, azért kell hogy mondjam, jelentős feszültségforrás a két állam között. Itt is kíváncsi lennék, hogy áll ez az ügy, mit gondol erről miniszterelnök-helyettes úr.

Amikor arról beszéltem, mondjuk úgy, hogy a külügy nem feltétlenül szolgálja mindig a nemzetpolitikai célokat, elég ha csak Szijjártó Péter miniszter úr január végi bukaresti látogatására gondolunk, ahol gyakorlatilag el is mondta azt, amit egyébként mindig el is szokott mondani, hogy vannak könnyű meg nehéz kérdések, és akkor a nehéz kérdéseket hagyjuk, a könnyű kérdésekkel foglalkozzunk. Nyilván ezek a nehéz kérdések azok a nemzetpolitikai ügyek, amelyek a két állam viszonyában folyamatosan jelen vannak, ezek azok, amelyek a magyar külügy romániai tárgyalásain általában háttérbe szorulnak, és a végén mindenféle megegyezést úgy sikerül kötni, hogy ezeket az nem érinti.

Itt említették már előttem a nagyváradi és marosvásárhelyi konzuli irodák sorsát, de gyakorlatilag általában is azt lehet mondani, hogy minden kérdést, amit Szávay képviselőtársam is itt napirenden tart nemzetpolitikai ügyben, azt a magyar külügy szinte teljesen negligálja. Felmerül a kérdés, hogy például a korábban beígért kolozsvári magyar intézettel mi lesz ott, erről mit lehet tudni. Erről még két évvel ezelőtt is nagyon biztatóakat hallottunk az akkori külügyminiszter-jelölttől, hát jó lenne, ha most is pozitívumokat tudnánk erről hallani.

Amikor az új kormány föllállt, akkor többünk, mondjuk, értetlenséggel fogadta azt a felállást, amely arról szólt, hogy a közel 100 éves külföldi magyar kulturális intézményhálózat átkerül a Külügyminisztérium kötelékébe. Bennünket akkor megnyugtattak itt a bizottság ülésén, hogy ez nem fog semmi érdemi változással járni, ehhez képest meg azt látjuk, hogy például megvonták az összes vezetői megbízást az intézetek vezetőitől, illetve az önálló költségvetést is, és féltő, hogy itt ennek az intézményhálózatnak gyakorlatilag a visszavetése fog megtörténni. Azt szeretném megkérdezni miniszterelnök-helyettes úrtól, hogy van-e ráhatása a nemzetpolitikai szakterületnek arra, hogy ezek az intézmények fenn tudjanak maradni és meg tudják őrizni az autonómiájukat és a működésüket. *(Dr. Semjén Zsolt: Ezek a külügyhöz tartoznak, de nem tudom, melyikre gondol.)* Igen, de általában. Tehát most például a Külgazdasági és Külügyminisztérium valamennyi intézményvezetőtől megvonta ezt a vezetői megbízást, és úgy értékeljük, hogy ez mondjuk, nem az önállóság útjára való lépésnek az irányába hat, mondjuk így. Ez azért is visszás, mert ehhez képest például a kereskedőházak számára több milliárd forintot biztosít a magyar kormány. 3,7 milliárd forintot decemberben, idén további 2,7 milliárdot.

Tehát azt látjuk, hogy egyébként külpolitikai intézményhálózatra van pénz, erre valamiért nem jut. És hát azért itt nagyon értékes ingatlan is van, ugye például a Rómában működő Falconieri-palota, ami a Magyar Akadémia és a Pápai Magyar Intézetnek az otthona, ami hát mondjuk, nem lenne baj, ha az eredeti funkciójában tudna működni. Azt gondoljuk, hogy virtigli nemzetpolitikai kérdés, tehát ez nyilvánvaló cél, hogy a magyar kultúra eljusson mindenhová Európába, így egyébként például a határon túli területekre is. *(Dr. Semjén Zsolt: Mi is!)* Így van, tehát akkor úgy gondolom, hogy nincs vita kettőnk között. A gyakorlatában meg van, mert azt gondolom, hogy ez a gyakorlat nem szolgálja azt a célt, amit elmondtam.

A BGA kapcsán azok a problémák, amik itt felmerültek, valóban jelentősek. Ezeket nem akarom újra elismételni, de megnyugtató választ kéne arra kapni, hogy mind a pályázati gyakorlat, mind az egyébként felmerült anomáliák a tusnádfürdői tábor kapcsán, amiben magam is interpelláltam a parlamentben, megoldásra kerüljenek.

Felvidék kérdése. Itt is meg tudom erősíteni azt, hogy magam is úgy gondolom, hogy nem út az, hogy a bezárásra váró szlovákiai intézményeket a magyar állam

staffirungozza ki. Úgy gondolom, hogy ez akár rövid időre megmentheti ezeket az intézményeket, de gyakorlatilag folyamatos zsarolási potenciált jelenthet magyar-szlovák viszonylatban, amit azért nem tartok helyesnek. Annál is inkább, mert felmerül a kérdés, hogy a nemzetpolitikai ügyeken túl egyébként jó kapcsolatban lévő két miniszterelnök barátságának mi az értelme akkor, hogyha egyébként azokban az ügyekben, amelyek nemzetpolitikai ügyekben fontosak, nem sikerül eredményt elérni - folyamatosan. Itt elég csak elismételnem, amit már sokszor mondtunk, az állampolgársági törvényt, ahol szintén nem sikerült eredményt elérni, de gyakorlatilag azt lehet mondani, hogy a Malina Hedvig-ügy is folyamatosan napirenden van. És ez azért nagyon lényeges, mert Malina Hedvig ügye kifejezetten Fico establishmentjéhez kötődik, az azt megelőző kormányzat lezárta ezt az ügyet. Szerintem egyébként például elvárható egy velünk baráti viszonyban lévő kormánytól, hogy ezt a provokációt ne tartsa fenn. Én ezt is virtigli provokációnak tartom, egyébként a Tőkés-ügyet is.

Hasonlóan én örömmel veszem azokat a támogatásokat, amelyekről miniszterelnök-helyettes úr beszámolt, mert szerintem ebben jelentős előrelépés van, és ezért én valóban elismerésemet kell hogy kifejezzem. Azonban nem veszi ki jól magát futballkluboknak adott támogatás, ugye a csíkszeredai futballklubnak 880 millió forint, Világi Oszkár focicsapatának 300 millió támogatás jutott. Azt gondolom, hogy mondjuk, ezt az 1,1 milliárd forintot, testvérek között is sok más, nagyon kiváló nemzetpolitikai célra is el lehetett volna költeni, vagy akár azt lehet mondani, hogy bármi más nemzetpolitikai célra jobban el lehetett volna költeni.

Érdeklődve várom, hogy mi lesz az eredménye annak a modellnek, ami a Vajdaság területén gazdaságélénkítésre 50 milliárd forintos befektetést szánt. Én magam üdvözlöm azt, hogy egy ilyen irányt elkezdett a kormány. Magam is azt kívánom, hogy ennek a transzparenciája és mondjuk a függetlensége ennek a forráskiosztásnak működni tudjon. Nyilvánvalóan ez elvárás lehet a kormány felé, hogy pártállásra való tekintet nélkül történjen a forrásoknak a kiosztása. Csak remélni tudom, hogy a megváltozott politikai viszonyok között a Vajdaságban is tudja a kormány biztosítani ezt a fajta pártatlanságot.

Nagyon köszönöm a tájékoztatást az autonómia kapcsán, mert számos kérdésemre megválaszolt elnök asszony, amit feltettem volna, és nyilván ezzel is beljebb vagyunk. Magam azt gondolom, hogy megnyugtatná a résztvevőket meg a politikai szereplőket az, ha látnának egy viszonylag világos menetrendet abban, hogy a kormány mit is akar ebben lépni. Én magam érteni vélem, és megérteni vélem azokat a szempontokat, amelyek ebben az ügyben felmerültek. Egyrészt az, hogy egyfajta olyan nyelvezetet kell alkotni, amely a kérdés érzékenyítésében vesz részt és azt is megértem, hogy számos egyeztetési feladatot kell és kellett elvégezni, amelynek részeredményei vannak, amelynek én magam nagyon örülök, és ezt mindenképpen üdvözlöm is, hogy ezek az eredmények megszülettek. És azt is remélem, hogy egy konzekvens politikával gyakorlatilag az autonómiatörekvések kapcsán sikerül egyről a kettőre jutni. Ebben teljes konszenzus van a magyar politikai életben, ezért nagyon jó, ha itt eredmények is lehetnek.

Nem esett erről szó, vagy csak részlegesen esett szó arról, hogy az elvándorlás egy hatalmas probléma, ami a Kárpát-medencei magyarságot érinti. Nagyon jónak tartom azt a célrendszert, amit miniszterelnök-helyettes úr elmondott, amelyben a szülőföldön maradás kifejezett stratégiai célként jelenik meg. Ez a Magyar Szocialista Pártnak is a stratégiai célja, de szerintem ebben egyébként szintén azt lehet mondani, hogy teljes politikai konszenzus lehet. Azonban mégis csak az a valóság, hogy gyakorlatilag főleg a fiatal generációkat elveszíthetjük, a magyarság fiatal generációját, és ugye, amíg az agyelszívás úgy működött, hogy Magyarország volt az elszívó fél, addig még a magyar kormánynak volt is széles lehetősége ezt a folyamatot befolyásolni vagy irányítani. De hát, amikor már nem Magyarország a célország,

hanem uniós ország, akkor már kevesebb. Értem én, hogy ez jelentős probléma, de mégis fontosnak tartom felhívni arra a figyelmet, hogy ezt kezelni kell.

Nagyon pozitívnak tartom azt a fajta politikai modellt, amit Kárpátalján alkalmaztak. Úgy gondolom, hogy ez működőképes, és ezt bizonyította az is, hogy viszonylag jó eredményt értek el a politikai pártok az önkormányzati választáson. Pontosabban szinte sosem értek el ilyen jót, mint akkor. Magam ezt abszolút működőképesnek tartom, és szorgalmazom is, hogy ilyen fajta összefogás jöjjön létre mindenütt. Ugye, láthatunk rossz példákat is, ami ugye Horvátországban volt, és itt sajnos a magyar kormány sem volt teljesen pozitív szereplő ebben, de Kárpátalján el kell ismernem, hogy nagyon komoly és jó munkát végeztek, és ezért azt gondolom, hogy elismerés illeti azokat, akik ebben részt vettek. Ennek kapcsán nagyon fontosnak tartom azt a felvetést és azt az irányt is, amely a kárpátaljai magyar intézményrendszer megerősítésére vonatkozik. Csak egy kérdésem volna: nagyjából milyen nagyságrendű összeg, ami a pedagógusok támogatására megy, illetve menne? *(Dr. Semjén Zsolt: Az egész 2 milliárd.)* Jó. Köszönöm, ez így nagyszerű. Azt gondolom, hogy ez egy jó irány és ez egy megfelelő irány és megfelelő módon való beavatkozás ebben a kérdésben.

Nagyon jónak tartom a Határtalanul! programot, és örülök neki, hogy ennek a keretösszegét emelni tudta a Magyar Országgyűlés, és valóban én is pozitívan értékelem a testvértelepülési programot. Én magam is részt veszek egy ilyenben, tehát azt kell mondjam, hogy meg tudom tapasztalni, hogy ennek valóban nagyon komoly értelme van.

Igazából azt kell mondjam, hogy úgy gondolom, hogy a források transzparenciája nem mindig látható a rendszerben, és ebben komoly fejlesztési lehetőségek vannak, mondjuk így, de el kell ismerni azokat a pozitívumokat is, amelyek tételesen történnek a szakterületen.

Még egy utolsó kérdés, ha megengedi, és ezzel be is fejezném. Nagyon nehezen értjük továbbra is a nemzetpolitikai, nemzetstratégiai szakterületen a háttérintézmény-duplikációt. *(Dr. Semjén Zsolt: Nem vagy egyedül vele.)* Azt gondolom. *(Derűltség.)* Most felmerült néhány hónappal ezelőtt, hogy ez megoldódik, és a Szász Jenő-féle Kutatóintézet a Veritas Intézetbe integrálódik, ami nekem nem tűnik egy... *(Dr. Semjén Zsolt: A Veritasban nem okozott osztatlan sikert.)* Ezt gondolom, meg nem is tűnt nekem egy értelmes felvetésnek, mert... Na mindegy, de akkor ebben kérnék egy hivatalos választ, ha lehet ilyet kérnem *(Dr. Semjén Zsolt: Nincs.)*, ha meg nincs, akkor meg azt, hogy akkor mi lesz ennek az intézetnek a sorsa, vagy erről lehet-e valamit tudni. Köszönöm szépen, hogy meghallgattak.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Szászfalvi László alelnök úr!

SZÁSZFALVI LÁSZLÓ (KDNP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt miniszterelnök-helyettes úr, én is nagyon szépen köszönöm a beszámolót, illetve államtitkár úrét és elnök asszonyét is. Számomra egyértelművé vált most is, hogy az elmúlt öt esztendőben nemzetpolitikai paradigmaváltás történt, és az a sokrétű program, amely felsorolásra került, és amely még ki is maradt ráadásul az idő hiányában, mind-mind azt támasztja alá, hogy ez a paradigmaváltás megtörtént az elmúlt öt esztendőben. Ahogyan hallottuk ellenzéki képviselőtársainkat, nemzetpolitikai konszenzus is van ráadásul, úgyhogy nyugodt szívvel távozzunk a mai bizottsági ülésről, a bizottsági meghallgatásról.

Azt gondolom, hogy a nemzetpolitikai paradigmaváltásnak az egyik legfontosabb vagy talán meghatározó alapja az, hogy erős anyaországra van szükség nemcsak anyagiakban, nemcsak költségvetésileg, nemcsak gazdaságilag - hála Istennek, most úgy tűnik, hogy pozitív, stabil gazdasági környezetet sikerült létrehozni -, hanem azt gondolom, hogy lélekben, szellemben is, kultúrájában egy

erős anyaországot kell létrehozunk. Ez az alapja, ez lehetett az alapja eddig is a nemzetpolitikai paradigmaváltásnak, és itt nemcsak a forintokról meg a költségvetési támogatásról van szó, de nyilván az is egy elsődleges és fontos dolog, hogy nagyságrendekkel több költségvetési forrást tudunk a nemzetpolitikára fordítani, illetve súlypontosítani tudjuk, sokrétű programokat tudtunk létrehozni, és én azt gondolom, hogy ez rendkívül fontos, történelmi jelentőségű esemény.

Én magam három dologról szeretnék nagyon röviden beszélni, tekintettel a tekintendőkre. Egyrészt az autonómiáról: azt gondolom, hogy az elmúlt évtizedekben sokat beszéltünk erről, talán most az autonómia kérdésének a paradigmaváltására kerülhet sor elnök asszonyék munkája nyomán, hiszen az én rögeszmém is az volt évtizedeken keresztül, hogy igazából véve elbeszélünk egymás mellett. Tehát az a kódrendszer, amelyről beszélt és beszél elnök asszony, illetve az a fajta terminológiarendszer, ami egyrészt Európában, másrészt az Unióban szükséges, ez az elmúlt évtizedekben nem volt meg a Kárpát-medencében. Tehát azt gondolom, hogy most egy olyan új alapot tudunk létrehozni, amelynek nyomán ebben a tekintetben el tudunk indulni stratégiaileg.

A másik fontos dolog: nagyon örülök annak, hogy a gazdaságfejlesztés áll az előttünk álló időszakban a nemzetpolitika homlokterében, hiszen ez is egy paradigmaváltás, azt gondolom, évtizedeken keresztül erre nem kerülhetett sor, ez egy nagyon fontos változás, szerintem meg kell becsülnünk.

Többen beszéltek a szórványkérdésről. Szerintem az elkövetkezendő időszakban szintén ezt középpontba kell helyezni, vagy újra középpontba kell helyezni, és itt is stratégiai célokat kell kitűznünk. Számomra egyértelmű és világos, hogy a szórványkérdés tekintetében az egyházakat kell középpontba helyezni, hiszen ezeken a végeken, amelyeket közigazgatásilag nem tudunk esetleg kezelni, államközi kapcsolatokban nem tudunk kezelni, az egyházaink még ott vannak, tehát mindenféleképpen fontos lenne, hogy ebben a szórványstratégiában még több lehetőséget vagy koncepciózus lehetőséget kapjanak az egyházak, illetve az egyházi intézmények.

A sok program közül én is kiemelném a testvérvárosi programot, nemcsak azért, mert most lesz fontos, hanem azért, mert ez évtizedes személyes kapcsolatokra épül rá. Mi magunk is '89 óta működtetünk egy testvérvárosi kapcsolatot, és arra emlékszem, hogy sok pálinkát ittunk, de arra nem, hogy olyan mértékben rúgtunk volna be, hogy csak arról szóljon az egész történet. Tehát rengeteg egyéb kapcsolatot, iskolai kapcsolatot, civil szervezeti kapcsolatot, egyházi kapcsolatokat, sportegyesületi kapcsolatokat tudtunk ebbe nagyon-nagyon komolyan mozgósítani, úgyhogy azt gondolom, hogy ennek van értelme, és ráadásul azokat olyan pénzekből kellett megoldani, amikor nem voltak állami támogatási lehetőségek. Tehát ez egy újabb plusz a rendszerben, azt gondolom, hogy ezt ki kell használni és ezt mindenféleképpen erősíteni kell tovább az elkövetkezendő években.

Én magam köszönöm szépen a beszámolót, a beszámolókat, és kívánok sok-sok erőt és kitartást ennek a programnak a további folytatásához. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. Van-e még kérdés? *(Jelzésre:)* Egy mondatra Szávay képviselő úr.

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Csak a jegyzőkönyv számára azért szeretném jelezni, némileg kellemetlennek érzem, hogy a szocialista képviselőtársam ennyiben egyetért velem és támaszkodik a véleményemre. *(Derűltség.)* Hozzáteve, hogy azért az talán egy kicsit azért az önök számára is lehet kínos, ha ugyanaz a kritika érkezik, mondjuk, jobbról és balról, ezt azért hadd mondjam el. *(Dr. Semjén Zsolt: Elbizonytalanít.)* Elbizonytalanít, így van.

Egyetlenegy dolgot engedjen meg viszont még komolyan, miniszterelnök-helyettes úr, amit az előbb elfelejtettem és nagyon fontos. Csak szeretném rá felhívni a figyelmet, mert a közeljövőben ez komoly veszélyt rejthet magában. Ha bármilyen kvóta megvalósul itt a környező országokban, azt én most borítékolom, és most garantálom, hogy a környező országok mind arra fognak törekedni, hogy mindenféle szíriaiakat, afgánokat meg nem tudom, kiket a magyar településekre, a magyar falvakba rakják be; ezt láttuk a délszláv háborúban, láttuk számos alkalommal. Nagyon komoly ennek a veszélye, és szeretném tudni azt, hogy ezzel önök is valóban tisztában vannak, és a kétoldalú kapcsolatokban ez meg fog jelenni. Ha bármilyen kvóta van, akkor ha más nem, legalább annyit elérni, hogy ezek ne sújtsák aránytalanul a magyar lakta településeket, mert például már hallani olyan hangokat, hogy a románok a határ menti falvakba akarnak telepíteni, a szerbek kapcsán meg biztosak lehetünk abban, hogy a Vajdaságot, Délvidéket fogják tovább amortizálni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Van-e a bizottság részéről más kérdés, vélemény? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, úgy miniszterelnök-helyettes úrnak adjuk meg a lehetőséget, hogy a felvetésekre reagáljon.

Dr. Semjén Zsolt válasza, reagálása

DR. SEMJÉN ZSOLT miniszterelnök-helyettes, tárca nélküli miniszter: Nagyon szépen köszönöm. Megpróbálok gyorsan válaszolni, mondjuk, a téma tekintetében estig lehetőséget adó kérdésekre választ adni, mert ezek valóban nagyon súlyos és nagyon komoly kérdések, amit tulajdonképpen nem kellene egy mondatban elintézni, például ez az utolsó, amit Szávay képviselő úr fölvetett. Tehát erre a konkrét kérdésre nehéz lenne korrekten és részletesen válaszolni anélkül, hogy ne mennénk végig a migránspolitikán, az EU politikáján és így tovább, de most ezt csak arra mondtam példának, hogy az idő miatt nem tudok minden kérdésre ilyen hosszán, részletesen háttérelmzéssel szolgálni, de ezek valóban nagyon súlyos kérdések. Most megpróbálok a legrövidebben, de mégis tartalmilag pontosan válaszolni, néhány kérdésre államtitkár úr jelezte, hogy válaszolni fog.

Először is köszönöm szépen Szávay képviselő úrnak a programok, ösztöndíjak, testvértelepülések tekintetében elmondott szavait, és az e tekintetben való kritikákat is persze megfogadjuk, csak jelzem, hogy mondjuk, a testvértelepüléseknél, amiket említett, azok benne vannak a megállapodásokban, tehát az iskolák együttműködése és így tovább. Most én azt persze nem állítom, hogy ez 100 százalékban megvalósul, de azt gondolom, hogy mégiscsak, szimbolikusan szólva, hogy a képviselő-testületek összejönnek, berúgnak; ez egy szimbolikus kifejezés, persze a berúgás nem szimbolikus, de azért maga az eset mint olyan. Tehát azáltal, hogy mégiscsak összejönnek, mégiscsak van egy megállapodás, amelyben benne van az iskola, az egyházközség, a kulturális együttműködés és így tovább, azáltal hogy személyes kapcsolatok jönnek létre, általában az a tapasztalat, hogy ezután mégiscsak beindul az egyes speciális területek között az együttműködés. Például mondjuk, kóruscsere és egy csomó ilyesmi a következménye annak, ha már a képviselő-testületek között létrejön az együttműködés. De itt most csak megköszönni szerettem volna a programok, ösztöndíjak, testvértelepülések tekintetében elmondottakat.

Nem logikai sorrendben, hanem az elmondottak sorrendjében mennék. A Beke-ügy kapcsán hozzáteszem, hogy számomra semmilyen meggyőző bizonyítékkal nem álltak elő a román hatóságok, hogy itt bármi alátámasztotta volna azt, hogy terrorista akció készült. Az, hogy petárdák voltak náluk, ez nem tűnik számomra, mondjuk, terrorista akció előkészületének, természetesen nem ismerem azokat a bizonyos lehallgatási jegyzőkönyveket. Ismerve azt a világot, el tudom képzelni, hogy ilyen beszélgetések tekintetében megfontolatlan és nem bölcs nagyotmondások

voltak, de az, hogy valaki hülyeséget beszél, abból nem következik az, hogy terrorista akciót készít elő. Tehát ebből kifolyólag hivatalosan kezdeményeztem, és a nagykövetség el is járt ebben az ügyben, hogy mind a bűnüldöző szervektől, mind külügyi vonalon részletes tájékoztatást kértünk. Tájékoztatást nem kaptunk. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy feladjuk a tekintetben való törekvésünket, hogy a román hatóságoktól tájékoztatást kapjunk arról, hogy mi történt pontosan, mik a tények.

Ami mélységes aggodalommal töltött el minket, hogy látható a román politikában egy tendencia arra, hogy az a szó, hogy székely, az hogy autonómia, ezt összeasszociáltassák a lakossággal, a terrorizmussal. Tehát úgy van tálalva az egész, mintha itt valami szörnyűség, szélsőséges gondolat lenne önmagában az autonómia és a Székelyföld autonómiája. Holott megjegyzem, Európa történetében a legbékésebb, legjámborabb kisebbség a magyar kisebbség, amelyik soha semmilyen erőszakos eszközhez nem nyúlt, mindig elítéltek minden erőszakossággal kapcsolatos dolgot, most mégis egy propaganda, egy nem bizonyított eset kapcsán úgy próbálja beállítani, mintha a székelyföldi autonómiatörekvés önmagában valami szélsőséges dolog lenne, és összeasszociálna a terrorizmussal, amely elfogadhatatlan. Ezért folyamatosan a nagykövetségünk tájékoztatást kér a román hatóságoktól.

Védhatalmi státus kérdésében csak azt tudom mondani, amit akkor ott Tőkés László elmondott, és arra ott helyben, mikor a sajtó megkérdezett, válaszoltam. Ez Tőkés László felvetése, nem a magyar kormányé. De egyébként történelmi tény, hogy az első világháború után Ausztria védhatalmi státust gyakorolt az ott lévő Olaszországhoz került, osztrákok által lakott terület fölött, ugye Tirol vonatkozásában. Megjegyzem, hogy formaliter, ez a védhatalmi státus az EU-s csatlakozással megszűnt. De hozzáteszem, hogy Tőkés Lászlónak mint román állampolgárnak joga van olyan koncepciót, olyan gondolatot felvetni, amelyet akar. Tehát ennek a kriminalizálása, büntetése elfogadhatatlan, az időzítést pedig valóban nehéz másként magyarázni, mint egyfajta provokációval.

Itt, amit a képviselő úr említett, az Egyesült Államok politikája, Romániában való szerepe és az autonómia között, mi a helyzet? NATO-szempontról Lengyelország és Románia kulcsfontosságúvá vált. Nyilván óriási pénzeket investáltak, gondoljunk Konstancára, hiszen a Fekete-tengeri kijárat, a geopolitikai helyzet, látjuk. Én mindig azt mondtam amerikai barátainknak, és nem titkolom, hogy a székelyföldi barátainknak is mindig azt jeleztem, hogy azt értsék meg az amerikaiak, hogyha nekik a legfontosabb, hogy a béke, rendezettség, nyugalom legyen, annak van egy nagyon egyszerű oka, biztosítani kell a magyarságnak a természetes jogait, beleértve az autonómiát, és béke, rend és nyugalom van. Hogyha folyamatosan provokálják a magyarságot, akkor persze, hogy a magyar ügy, mint olyan, egy állandó vitatéma lesz. Tehát ezért szerintem amerikai érdekek szempontjából az lenne a bölcs amerikai barátaink részéről, ha román barátaik felé azt érvényesítenék, hogy az autonómiakoncepció pontosan a béke és a nyugalom záloga. Tehát amerikai érdekek is lenne ennek a támogatása. Megjegyzem azért, van egy pár terület, ahol amerikai barátaink bizonyos támogatást nyújtottak nekünk. Például a Markó Attila-ügyben, a Mikó Kollégium ügyében, ott például az amerikai nagykövetség végigülte a bírósági tárgyalásokat – tudtommal -, hiszen ott mégis csak arról volt szó, hogy egy kommunista rendszer által elrabolt egyházi ingatlanokat, amiket visszaadtak, annak most egy újra visszaállamosítása van, ami magyar vonatkozástól függetlenül is elfogadhatatlan. Tehát azt gondolom, hogy az amerikai és a magyar érdekek számos esetben egybeeshet, például mondjuk az egyházi restitúció felgyorsítása érdekében, a visszaállamosítások megakadályozása tekintetében, és azt gondolom, hogy a józan ész alapján az erdélyi magyarság jogainak a biztosítása, ami politikai értelemben a rendezettség és a nyugalomnak a záloga, ez amerikai érdekek is. És én ahányszor

amerikai barátainkkal tárgyalok, mindig ezt mondtam, és erdélyi magyar barátainkat is erre bízattam mindig, hogy ezt mondják ott is az amerikaiaknak.

A gazdasági támogatások ügye a Délvidék tekintetében. Ez pályázati alapon van, ráadásul elsősorban a pályázatok elbírálása tekintetében a délvidékiek is maximálisan be vannak vonva ezekbe az elbírálásokba (*Szávay István közbeszól.*), képviselő úr, én nem zárkózom el, hogy mondjam, nem az én portfóliómba tartozik a pályázatok elbírálása vagy egyáltalán a rendszere, de ha kapok egy javaslatot, hogy ez milyen formában lenne, azt megfontoljuk. (*Szávay István: Jó!*) Beszéljük ezt meg. Én azt gondolom egyébként, hogy mindenki abban érdekelt, hogy egy ilyen nagyszerű nemzeti program ne fulladjon bele még kommunikációsan se abba a mocsárba, ami minden pénzosztásnál természetesen van, hogy ez a cég ennek a politikai barátjának a nagynénjének az unokahúgának a nővéréé, a másik pedig ez. Tehát ezért szerintem össznézeti érdek az, hogy amennyire egyáltalán egy pénzosztás vita nélkül történhet, ez történjen. Tehát készséggel megfontoljuk a javaslatokat, és akik ezt effektíve lebonyolítják, azokkal kész vagyok jószolgálati alapon egy konzultációt folytatni.

Ukrajna tekintetében képviselő úrnak teljesen igaza van, ismerni véljük azt a világot. De hát ezzel meg úgy vagyunk, mint az úri szabó, hogy hozott anyagból dolgozunk. Tehát azért is gondoltuk, hogy próbáljuk meg a Vajdaságnál, és ha ott működik a rendszer, akkor egy durvább körülmények között próbáljuk meg Kárpátalján.

A CSOK tekintetében valóban van pro és kontra érv, és a legpozitívabb dolognak is lehet negatív fonákja. E tekintetben Wetzler Tamás szólna majd néhány szót.

A nagyváradi és a marosvásárhelyi konzuliroda tekintetében, ezt gyakorlatilag a románok elutasították. Ezt gyakorlatilag lehet különbözőképpen cizellálni, de tartalmilag így van, sőt egy állandó vita van, hogy ők csökkenteni akarják a konzulátuson dolgozók számát, ami azért abszurd, mert két szövetséges ország között ez nem lehetne probléma. Másfelől pedig, amit mondanak, a viszonyosság tekintetében, hát miután a magyarországi románság nem azonos létszámú az erdélyi magyarsággal, ezért e tekintetben, a konzulátus létszáma tekintetében abszurd ez az állítás. Hozzáteszem egyébként, hogy minket egyáltalán nem zavar, ha a magyarországi románság segítségére ők minél több forrást, minél több embert és a többi, biztosítanak. Isten éltesse őket, csak örülünk annak, ha a magyarországi románság minél inkább ki van szolgálva. Csak azt tartjuk abszurdnak, hogy a konzuljaink számát próbálják lefaragni. Hozzáteszem egyébként zárójelben, hogy teljesen értelmetlen, amit csinálnak, mert például honosítás tekintetében – és vállalom jegyzőkönyvbe is -, hát nem kell nekem, hogy konzuli papírja legyen vagy diplomatapapírja legyen, uniós állampolgár, semmi köze a román hatóságoknak ahhoz, hogy ő ott Romániában milyen munkát lát el a magyar állam pénzén. Egyébként pedig, ha megállítják az autót, és megnézik, hogy milyen állampolgársági kérelmek vannak benne, hát hajrá! Tehát igazából értelme sincs annak, mert nem is látom, hogy mit akadályoznának voltaképpen azzal, ha kevesebb diplomáciai státusban lévő emberünk volna. Hiszen diplomáciai státus nélkül is ugyanazt a honosítást meg tudom csinálni. De mondom, a helyzet az, hogy nem ahhoz nem járulnak hozzá, hogy még két újabb konzuliroda nyíljon, hanem az a nyomás rajtunk, hogy a most meglévő konzuli számot is csökkentjük. Amit persze nem fogunk.

Van egy nagyon komoly kérdés, több szempontból is komoly. Ez az MKP-Híd kérdése. A választások tekintetében nyilván ebbe az eredménybe belejátszott a magas részvétel, miközben a magyar szavazók adott számúak, ha nagyon magas a szlovák részvétel, akkor százalékosan alacsonyabb. Azt tudom mondani, hogy amit az MKP segítséget kért, azt megadtuk nekik – minden szempontból. Ezt vállalom, megadtuk.

A Hídhöz való viszony viszont egy fundamentális kérdés. Én nem ellenzem azt, ha az MKP a Híddal megállapodik, akkor mi ezt nem fogjuk opponálni, de maga a Híd, mint politikai konstrukció az egész Kárpát-medence számára veszélyes, és egy nagyon veszélyes precedens indult el ezáltal. Most nem akarok oda visszamenni, hogy régi bűnnek hosszú az árnyéka, tehát amikor szakadásra került sor az MKP és Bugár Béla között, akkor tulajdonképpen az MKP nem mondta el a felvidéki magyarságnak, hogy mi volt ennek az oka. Évtizedeken keresztül építették Bugár Bélának a politikai arcélét, karakterét stb., amikor törésre került sor, akkor ezt a politikai tőkét Bugár Béla vitte, és megalapította a vegyes pártot.

A vegyes párttal az a probléma, hogy ha egyszer föladjuk az etnikai magyar pártot, akkor először lesz egy vegyes párt, aztán lesz egy szlovák pártban egy magyar tagozat, és a végén lesz a szlovák pártokban néhány magyar, és ezzel a magyar képviseletnek vége van. Hiszen most egyetlenegy példát szeretnék felidézni - direkt másik ország, Szerbia, Délvidék tekintetében -, amikor a magyarok jogfosztása volt, a vagyonvisszaszármaztatás tekintetében akkor kimondták Tadićék, hogy a magyarságot megszálló erőnek minősítették - megjegyzem a karon ülő csecsemőtől a 100 éves aggastyánig -, és ezáltal kizárták a vagyonvisszaszármaztatás és a kárpótlás lehetőségéből, és ezt megszavazták azok az etnikai értelemben vett magyar emberek, akik egyébként a Demokrata Párt soraiban ültek. Tehát ez egy olyan történelmi lecke, ami nyilvánvaló, hogy ha nincs etnikai magyar párt, akkor az adott, most jelen esetben szerb pártnak a pártfegyelme felülírja a magyar identitást. Tehát ezért a magyarság számára garanciát csak az etnikai értelemben vett magyar párt jelent.

Ezért mondtam azt - politikai pragmatizmusért nem megyek a szomszédba -, tehát én vállalom, hogy én igenis híve voltam akkor is, amikor ennek azért nem volt többségi álláspontja a mi politikai táborunkban, hogy az RMDSZ-szel ki kell egyezni. És meg is mondom, hogy ennek miért voltam híve. Először is azért, mert napnál világosabb, hogy ha egyszer - és én akkor is ezt mondtam -, ha egyszer az RMDSZ megroppan, ne adj' isten, és nem kerül be a bukaresti parlamentbe, oda nem egy másik magyar párt fog bekerülni, hanem senki. Hogyha egyszer kiesünk a bukaresti parlamentből, akkor ennek a következménye az lesz - mert ismerjük azért, ez egy bizánci világ -, a polgármesterektől kezdve a magyar politizáló értelmiségig - például a polgármesterek esetében mondom, forráshoz kell jutni, hogy a településhez pénz jöjjön -, ha nincs magyar párt, akkor keresni fognak támogatót a román pártokban, a magyar értelmiség pedig ideológiai alapon be fog integrálódni a román pártstruktúrába. Tehát ha egyszer az RMDSZ kiesik, oda nem egy másik magyar párt fog bekerülni, hanem senki, következésképpen a magyar értelmiség ideológiai alapon beintegrálódik a román pártstruktúrába, a polgármesterek mást nem nagyon tehetnek, valamelyik klientúrához, feudális lánchoz csatlakozva próbálnak forrásokhoz jutni, és ezzel véget ért a magyar érdekképviselő.

Nekem számos vitám volt például, mondjuk, Markó Bélával, például amikor azt mondta, hogy szerinte nem helyes, hogy mi megadjuk a szavazati jogot az erdélyi magyarságnak, mondván, hogy akkor nem fog lelkesen részt venni a romániai választásokon, ami szerintem nonszensz, mert a román választásokon részt vesz mint román állampolgár, a magyar választásokon meg részt vesz mint magyar állampolgár. Tehát nekem számos vitám volt Markó Béla elnök úrral, de Markó Béla vagy az RMDSZ soha egy pillanatig nem tette kétségessé, hogy etnikai értelemben vett magyar párt.

A Híddal a probléma nem Bugár Béla személye, még csak nem is az, hogy szlovákok vannak, vagy szlovákok is vannak jelentős számban a Most-Híd Pártban, hanem a probléma az, hogy demonstratívén föladja vagy föladta, sőt identitás, önértelmezés szempontjából is vegyes pártnak definiálja magát, nem pedig etnikai értelemben vett magyar pártnak, ami egy olyan precedenst indíthat el, ami az asszimiláció kiolajozása, és ennek nagyon súlyos következménye lehet az egész

Kárpát-medencében. Ezért tehát az RMDSZ és a Híd között semmiféle hasonlóság és összefüggés nincsen, és míg én lelkes híve voltam mindig is az RMDSZ-szel való kiegyezésnek - függetlenül attól, hogy személy szerint kivel van vitám -, ugyanúgy én nagyon óvatos vagyok és komoly fenntartások vannak bennem a Híddal kapcsolatban.

Ráadásnak mindig az szokott fölmerülni, hogy miért nem hívjuk meg a MÁÉRT-re Bugár Bélát. Tehát ennek van egy nagyon egyszerű oka, hogy maga a MÁÉRT statútuma mondja ki azt, hogy azok vannak ott, akik etnikai értelemben vett magyar pártként definiálják magukat. Nem mi bélyegezzük meg a Hidat azzal, hogy ő nem etnikai értelemben vett magyar párt, hanem ők saját maguk definiálták identitászerűen magukat úgy mint egy vegyes párt. De én annak soha nem fekdtem keresztbe, amit Berényi József elnök úr megpróbált, hogy a magyar érdekképviselet maximalizálása miatt legyen egy együttműködés a Híd és az MKP között. Tehát ha ők ezt a megállapodást megkötik, én ebbe nem fogok beleszólni és nem is fekszem keresztbe, de az etnikai magyar voltot, ha bejutottunk, ha nem, én nem adom föl a Felvidéken, és egyébként nemcsak felvidéki szempontból nem, hanem annak az össz Kárpát-medencei vonatkozásában. Azt viszont támogatom, hogy ha ők meg tudnak egyezni, akkor annak mi nemhogy nem fekszünk keresztbe, hanem áldásom rajta, nem minthogyha kellene az én áldásom, de áldásom rajta. De ugyanúgy, ahogy képviselő úr is célzott rá, a Híd jelensége életveszélyes a Kárpát-medencei magyarság szempontjából. Nem véletlen egyébként, említettem Markó Bélát, hogy annak idején odament Csáky Pálnak kampányolni a Felvidékre, holott személy szerint ő, gondolom, jóban volt Bugár Bélával, de pontosan látta azt, hogy az etnikai volt feladásának beláthatatlan következményei lehetnek akár Erdély tekintetében is. Bocsánat, a többi tekintetben megpróbálok nem ilyen hosszú lenni.

A felvidéki kisiskolák kérdése: itt azért a helyzet az, mi azt ajánljuk, hogy ha a polgármesterek kérik, akkor mi odaadjuk azt a plusz pénzt, amit ők a gyerekszám után kapnak, de ahhoz, hogy az iskola fenntartható legyen. A helyzet a következő, hogy mi ennek az alternatívája? Ha nem adjuk oda a pénzt, akkor ezek a kisiskolák megszűnnek. Azt mondhatom, hogy megpróbáljuk a szlovák kormányt rávenni arra, hogy mégiscsak finanszírozza, de ez, most mondom, hogy nem fog menni. Ráadásul azt mondják, hogy nem magyar alapon nem finanszírozzák, mert őket nem érdekli, hogy ez most magyar vagy szlovák iskola, ők azt mondják, hogy egész egyszerűen ezeket a kisiskolákat nincs értelme fönntartani, nincs elég gyerekszám. Ez a vita nálunk is lement nemzeti vonatkozásoktól függetlenül.

Miután annak nincs realitása, vagy legalábbis én nem látom annak realitását, hogy a szlovák kormány rávehető legyen arra, hogy a szlovák kisiskolákat bezárja, de a magyar kisiskolákat fenntartja - bár mondjuk, szerintem jogos lenne egyébként egy pozitív diszkrimináció a nemzeti iskolák esetében, zárójel bezárva -, de ennek szerintem most nincs realitása, ezért az adott pillanatban az egyetlen lehetőség, amit tudunk, hogy ezt az összeget odaadjuk. Hozzáteszem, Szávay képviselő úrral és Kiss László képviselő úrral egyetérték a tekintetben, hogy főleg egy uniós ország tekintetében az nem fog menni, hogy a magyar költségvetésből tartunk fenn egy intézményrendszert, mert mondjuk, Ukrajna tekintetében - nyomor, szegénység stb. - , ott ez jogos egy válsághelyzetre, egy háborús helyzetre való tekintettel, de egy jól szituált, EU-s ország közfeladatait nem a magyar költségvetésnek kell átvennie. Tehát én ezzel egyetérték, de az adott pillanatban, hogy úgy mondjam, a legkisebb rossz, amit tenni tudunk, az az, hogy ezt a plusz pénzt odaadjuk, ha ezek a polgármesterek akarják, akkor tartásuk fönnt a kisiskolát, mert ha nem adjuk oda a pénzt, akkor mi fog történni, be fogják zárni ezeket a kisiskolákat.

Még Felvidék tekintetében egy mondat, az állampolgárság tekintetében csak egy számot mondok. Tehát eddig 1301 embert fosztottak meg az állampolgársági törvény alapján az állampolgárságától, abból 66 magyar, és az a 66 is olyan, hogy

bejelentette a szlovák hatóságnak, ha nem jelenti be, akkor nem foglalkoznak vele. Tehát ez nem szép, nem elegáns, de ebben a kérdésben folyamatosan megpróbáljuk azért ezt napirenden tartani, hogy megoldjuk ezt a kérdést. Hozzáteszem, hogy döntő fontosságú volt, amikor Csehország lehetővé tette a kettős állampolgárságot, ez szerintem már egy nagyon nagy nyomás Szlovákiára, hogy neki is változtatni kellene, és az előbb elmondott számokból nyilvánvaló, hogy a megfosztottak óriási többsége echte szlovák, akinek semmi köze nincsen a magyar ügyhöz, csak megkapta, mondjuk, Nyugat-Európában dolgozván egy másik ország állampolgárságát. És megint csak azt kell mondanom, hogy szlovák szempontból szerintem tiszta örültség elveszíteni a legsikeresebb állampolgárait csak azért, mert időközben megszerezték - most nem tudom én - a cseh, a brit vagy a német állampolgárságot. Ezért - személy szerint is, mivel ez a szívügyem - különösen az állampolgársági ügyet igyekszünk napirenden tartani. De, azért az a helyzet, hogy a Szlovákiával való szoros együttműködés egy alapvető nemzetstratégia is, nemzeti érdek. Azért az, hogy a V4-ben, akár csak a migránsügyben ez a szolidaritás, ami a V4-ben van, ez teszi lehetővé, hogy ezeket a szempontokat egyáltalán érvényesíteni tudjunk az Unióban. Ha nem volna V4-es együttműködés, akkor lesöpörtek volna minket. Azért, hogy azt megértük, hogy a magyar déli határainkat szlovák, cseh és lengyel katonák védik. Ez óriási jelentőségű, hiszen így is micsoda támadás ér minket. Na most, ha ők nem lennének ott, akkor ez hatványozottan történne.

Tehát szerintem a magyar nemzetnek alapvető érdeke a minél szorosabb V4-es együttműködés. Ugye, ez politikailag nagyon jól megy, gazdasági kapcsolataink szárnyalnak, abban teljesen igazatok van, hogy a nemzetiségi kérdésekben nem tudtunk előrelépni. Ez igaz, de a másik kettőben igen, és én azt gondolom, hogy attól, hogy a hátról egyben nem tudunk előrelépni, akkor a másik kettőt ne fogjuk vissza. Azt gondolom, ha a másik kettőben egyre gyümölcsözőbb és egyre szárnyalóbbak a kapcsolatok, akkor előbb-utóbb, ha evickélve és vergődve is, de csak előbbre fogunk tudni lépgetni a többi kérdésben is.

Na most, a Vajdaság tekintetében egyenes kérdés volt, egyenes választ adok, a VMSZ-t támogatjuk. Gyakorlatilag ez jelenti a VMSZ-t, én ezt nem rejtem véka alá, becsomagolhatnám nagyon szép mondatokba, én vállalom, hogy a Délvidék tekintetében Pásztor István és a VMSZ szempontja, ami meghatározó. Részint ők tudták megszólítani a délvidéki magyarság többségét, az egész magyar intézményi rendszert, ami azért ... - hogy mondjam - anyagilag persze ezer probléma van, mert a szerb állam némileg érthető okokból kifolyólag, ismerve a szerb költségvetés helyzetét, anyagilag nem biztosítja a szükséges fedezeteket, de azért mégis csak a Magyar Nemzeti Tanács tekintetében a kulturális autonómia megvalósulása állapotában van, és itt a meghatározó politikai erő a VMSZ. Ráadásul úgy látom, hogy Belgrádban is ők azok, akik képesek komoly tárgyalásokat folytatni, tehát szerintem az egy vállalható dolog, hogy meghatározó jelentőségű a magyar kormány számára, hogy a VMSZ-nek mi az álláspontja.

Ukrajna, ez a legnehezebb dolog, itt a nyugdíj tekintetében a következő a helyzet, csak hogy mindenki értse, hogy még a Szovjetunió idejéből volt egy megállapodás a nyugdíjak tekintetében, a Szovjetunió és a Magyar Népköztársaság között. Hasonló megállapodás volt a többi szocialista országgal is, amiknek egy jó része a különböző alapszerződésekből kifolyólag megszűnt, és egy új lépett a helyére. Ugye, nyilvánvaló, egy EU-s ország tekintetében, Szlovákia, Magyarország tekintetében nyilván az EU-s szabványok vannak és így tovább, viszont Ukrajna tekintetében a Szovjetunióval kötött megállapodás gyakorlatilag érvényben van. Mikor ez a kérdés főleg kommunikációs részben ugye felmerült, mert én is olvasom az ottani sajtóban, blogokban megjelenő dolgot, hogy ukránok kapnak magyar nyugdíjat, stb., Mészáros Józsefet, ugye a nyugdíjintézet főigazgatója, nem tudom, mi a pontos titulusa, tehát a fő táltosát megkértem, hogy jöjjön át hozzám. Most a pontos

számokra nem emlékszem, de ő pontosan levezette, hogy alapvetően ebből a nyugdíjból, de óriási hányadban olyanok részesednek, akik vagy áttelepültek Magyarországra vagy x évet dolgoztak Magyarországon. És voltaképpen nem olyan jelentős ez az összeg, hogy mindenáron fel kellene mondani ezt a szerződést. Semmi akadálya, hogy akár egy megbeszélést összehívjunk, ahová elhívjuk Mészáros Józsefet, mert ő tud konkrét számokat mondani. Hogy ténylegesen mekkora összegekről van szó, arra fejből nem emlékszem, de nem voltak olyan jelentős összegek, ami így a folklórban kering. És pontosan levezette azt, hogy effektíve, akik kapják, azok vagy Magyarországon élnek már réges régóta, illetve Magyarországon iksz évet dolgoztak. Aztán az lehet, hogy a határ másik oldalára visszamentek nyugdíjas korukban, de tulajdonképpen a nyugdíjjogosultságot magyarországi munkaviszonnyal szerezték. Itt az az igazság, hogy két kulcsembert van, akit érdemes megkérdezni az ügyben, az egyik Mészáros József, hogy ténylegesen számszakilag mekkorák ezek az összegek, a másik pedig mondjuk, Brenzovics, illetve a kárpátaljaiak, hogy nekik erről mi a véleménye. Ülünk le, nézzük át, aztán találjuk ki, hogy mi legyen.

Az autonómia tekintetében teljesen egyetértek azzal, hogy nincs kettősmérce. Nem lehet azt mondani, hogy mondjuk, Erdélyben autonómiát akarunk, Délvidéken autonómiát akarunk, Kárpátalján meg nem. Ezek egyetemes jogok, és így nem függ egy utódállamnak vagy bármelyik államnak a politikai tetszésétől vagy politikai kurzusától. Tehát nyilván persze érdemes meghallgatni az ott lévő magyar szervezeteket, hogy egy választásnál ennek a témának a központba állítása mennyire hoz vagy mennyire visz szavazatokat. Ez reális dolog, hogy hallgassuk meg a véleményüket, de miután ezek egyetemes jogok, ezért a magyar kormányának nem lehet más álláspontja, minthogy ezeket az egyetemes értékeket és egyetemes jogokat egyetemesen képviseljük, és ez nem függhet egy adott állam pillanatnyi politikai kurzusának a szimpátiájától. Ez tényleg olyan, hogy a két magyar pártnak az - mondjuk úgy, hogy - összehozása, ami 12 százalék fölötti szavazatot eredményezett, megjegyzem, olyan szavazatokat is kaptunk, ami etnikailag túlmegy a magyarságon, alapvetően, gondolom, ruszin szavazatok lehetnek, de mindenesetre mutatta azt, hogyha magyar összefogás van, akkor olyan szavazókat is meg tudunk szólítani, akik különben, ha veszekedés van, akkor nem mennek el. Tehát azért - hogy mondjam - pszichológiailag sem volt kis teljesítmény ezt megoldani, hiszen évtizedes vélt és valós sérelmek halmaza épült fel. Itt is megmondom őszintén, taktikázás nélkül, hogy az én kezem volt benne, hogy mind Kovács Miklós elnök úr, mind Gajdos mondjon le, és új emberekkel lehet a szervezetet építeni. Most semmi szín alatt nem akarom Kovács Miklóst és Gajdos Istvánt - hogy mondjam - azonos módon értékelni, nem is az én dolgom, hogy bárkit értékeljek, de a helyzet az, hogy van az életben olyan, amikor szervezeteknek a vezetői az évtizedeken keresztül való személyes sérelmek halmazából kifolyólag, a személyes viszonyuk lehetetlenné teszi az együttműködést. Akkor az a helyzet, hogy mindenkinek, ha kell, a csontig a húsába vágva, de meg kell hozni azt az áldozatot, hogy akkor bátorítani kell a lemondás tekintetében az adott elnököt, hogy nyíljon meg az út olyan emberek felé, akik képesek együttműködni, mert nem terheli ilyen személyes sérelemhalmaz a kapcsolatukat és az életútjukat. És azt gondolom, hogy amennyire ez lehetséges volt, annyira megoldottuk az együttműködést. Pontosabban ők oldották meg, talán a mi áldásunkkal vagy bátorításunkkal ezt az együttműködést, és azt meg is mondtam Babjának is, akinek egyébként itt is gratulálok az elsőpró beregszászi győzelméhez. Az UMDSZ is mondja meg, hogy mire van szüksége, és megtámogatjuk. Az újságjukat is megtámogattam, pedig minket szidott. Tehát én abban teljesen nyitott vagyok, hogyha együttműködés van, és együtt mennek, akkor mindenkinek a méltányolható szempontjai részesüljenek költségvetési támogatásban. De itt megmondom őszintén, hogy számomra Brenzovics elnök úr véleménye döntő. Nem mondom, hogy egyedül

és kizárólagos, de nyilván Brenzovics álláspontja meghatározó. És miután egyre szorosabban működnek együtt, sőt a megfelelő testületekben gyakorlatilag együtt vannak, ezért amik jó programok, azokat készek vagyunk finanszírozni, függetlenül attól egyébként, hogy a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség vagy az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetségnek a programja-e. Ha jó program, akkor finanszírozzuk.

Igen, megpróbálok rövidebben. Diaszpóra Tanács, ugye a magyar nyelv tanítása. Itt három nehézség van, ami bizonyos értelemben talán megoldhatatlan, de azért az a küldetésünk, hogy megoldhatatlan dolgokat oldjunk meg. Ott könnyebb magyar oktatást csinálni, mondjuk Sydney-ben vagy Melbourne-ben, ahol egy releváns számú magyarság él. De ahol már nagyon nagy távolságra élnek egymástól, ott már nem tudunk mást csinálni, csak azt, hogy a hétvégi magyar iskolában, ami általában templomhoz kötődik, ott legalább a gyerekeknek egy magyar nyelvtanítást vagy a cserkészeten keresztül. Teljesen úgy van egyébként, ahogy Szávay képviselő úr mondta, hogy a hitélet meghatározó jelentőségű. Itt azt gondolom, hogy református szempontból jól állunk, mert miután sok református lelkész van például akár Erdélyből is, és a gyülekezetek ott készek áldozatot vállalni, mi sem filléreskedünk ebben az ügyben, tehát ha kimegy egy lelkész és ott egy magyar életet csinál a gyülekezetben, akkor annak a különböző támogatásait mi lelkesen csináljuk.

A probléma a katolikus egyházközségben van. A magyarországi püspökök, ha meglátnak, akkor már menekülnek, mert üldözöm őket ugyanúgy, mint Cserháti püspök úr is, hogy ide is kéne magyar pap, oda is kéne magyar pap, és nincs. Bocsánat, de magunk közt szólva, erre van az a hallatlan szellemes vicc, hogy meghal a plébános, megy föl az jóisten színe elé, és mondja neki a jóisten, hogy na, fiam, számolj el a talentumokkal, mire a katolikus plébános azt mondja, hogy atyám, egy plébániát bízál rám és én öt másikat szereztem mellé. Tehát magyarul, az a helyzet, hogy egy plébánosnak ma nem egy plébániája van, hanem öt meg még két filia. Ebből kifolyólag a magyar püspökök is paphiánnyal küzdenek, ezért nem nagyon tudnak adni az emigrációba katolikus papot. Próbáljuk megoldani, ahogy lehet, minden segítséget, támogatást, anyagi eszközt megadunk hozzá, de én biztos nem tudok katolikus papot szentelni, tehát ebből kifolyólag két dolgot tehetünk, az anyagi eszközöket biztosítjuk, és kérjük a Szentlélek kegyelmét, hogy hivatások legyenek és tudjanak a szórványhoz is menni magyar papok.

Itt ami nagyon fontos, és azt kell mondanom, hogy azért ebben nagyobb eredményt értünk el, mint gondoltam - nem mintha a mi érdemünk lenne, de nagyobb eredményt sikerült elérni, mint gondoltuk -, ez a diaszpóra magyar szervezetek átalakulásának ügye. Ezek a szervezetek genezisükben klasszikusan emigráns szervezetek voltak, akik persze egymással is feszültségben voltak, hiszen nem mindegy, hogy valaki '45-ben ment ki, '56-ban ment ki, mikor ment ki, de ezek emigráns szervezetek voltak. Főleg a Kőrösi Csoma Sándor-program keretében sokat sikerült ezen annyiban alakítani - formális értelemben egy emigráns szervezetnek nincs értelme, mert ma már mitől lenne valaki emigráns, bármikor hazajöhet és így tovább, viszont egyre többen mennek ki tanulni, dolgozni és ezért ezeket az emigráns szervezeteket, a gyökerében emigráns magyar szervezeteket úgy kellett átalakítani -, hogy minden magyarnak az otthona lehessen, annak is, aki oda ment férjhez, annak is, aki csak egy félévre ment ki posztgraduális képzésre, meg annak is, aki mondjuk, három vagy négy évet kint dolgozik. Ezeknek az átalakítása, azt gondolom, hogy meglepően jól sikerült.

Nagyon röviden Szabolcs Attilának, csak mert osztani tudom, amit elmondott, különösen a székely zászló tekintetében köszönjük, hogy az önkormányzat kitette, és a testvérvárosi települések tekintetében múlhatatlan érdemek vannak, amit köszönünk szépen.

Szászfalvi alelnök úr esetében is hasonló a helyzet, valóban úgy van, hogy az erős Magyarország a fundamentuma az egésznek, mert ha nincs erős Magyarország, akkor a külhoni magyar nemzetrészeknek sincs hathatós támasza, és ha a magyar gazdaság nem termeli meg a szükséges költségvetési forrásokat, akkor nem tudjuk őket támogatni. Tehát valóban így van, hogy mindennek a fundamentuma az erős Magyarország. És amit Szászfalvi alelnök úrnak itt külön szeretnék megköszönni, az az, hogy az egyházi ügyi államtitkárságának számos múlhatatlan érdeme van, de az, hogy intézményes formában ment támogatás a külhoni magyar templomok rekonstrukciójára és az ottani egyházi célokra, azt csak megköszönni tudom.

Itt is teljesen egyetértve mind Szászfalvi, mind Szávay képviselő úrral, a helyzet az, hogy a szórványban a legbiztosabb pont és a legbiztosabb forma a magyar érdekek képviseletére, mondjuk, egy kollégium, egy iskola, egy intézmény fenntartása tekintetében, az egyházi intézmények, és ezt most nem egy - hogy mondjam? - vallási fundamentalizmusból mondom, hanem azon egyszerű okból kifolyólag, hogy az alapítványok jönnek-mennek, komoly költségvetési forrásokat betenni egy bizonytalan státusú alapítványba, az felelőtlenség. A szórvány tekintetében az önkormányzatok sem jelentenek megoldást, mert most, mondjuk, egy magyar polgármester van, de utána lehet, hogy már nem lesz magyar polgármester, de az is lehet, hogy a többséghez tartozó, de velünk szimpatizáló polgármester, és a következő ciklusban egy velünk nem szimpatizáló többségi nemzethez tartozó polgármester van, és akkor bizony, ott elveszhet a beinvestált költség. Ami biztosan megmarad, az az egyház, ráadásnak, megkockáztatom itt, hogy kijelentsem, hogy politikai szempontból is a legnagyobb védelmet az egyházi intézményrendszer jelenti, mert azért annak mindig van egy olyan nemzetközi tekintélye, hogy háromszor megfontolja az adott hatalom, hogy piszkáljon-e egy egyházi intézményt. Sajnos látjuk egyébként, hogy piszkálják, de azért mégis nagyobb védelmet jelent, mint mondjuk, egy alapítványi struktúra, ezért a legbiztosabb, ha egyházi kézben van az adott magyar intézmény.

Kiss László tekintetében, persze itt tényleg sok átfedés volt, de egy mondat, és ezt most - hogy mondjam? - tényleg nem poénból mondom, tényleg nagyon örülök annak, amit elmondott, hiszen ön most tulajdonképpen azt kéri számon - egyébként némi joggal -, mondjuk, a külügy vonatkozásában vagy rajtunk is, hogy a nemzeti ügyeket nem képviseltük eléggé. Korábban az volt a felállás - és szerintem Szávay képviselő úr erre utalt -, korábban az volt éveken, sok éven keresztül, hogy a Jobbik azt kérte számon, hogy miért nem képviseljük harcosabban a nemzeti ügyeket akár az adott utódállammal való kapcsolatok terhére is, a szocialista párt pedig mindig azzal támadott minket, hogy feláldozzuk a jószomszédi kapcsolatokat a nemzeti érdekek oltárán.

Tehát például Kovács László képviselő úr hosszan ostorozott, hogy a túlzásba vitt nemzeti dolgokkal és az ottani magyar kisebbségek és nemzetrészek támogatásával veszélyeztetjük a jószomszédi dolgot. Egyébként kétszer sem mondom, hogy mondjuk, külügyi szempontból, ő mégiscsak egy külügyből jött ember, az ő szempontjából, egy szűken vett külügyi szempontból nincs benne akceptálható szempont, de azért az egy óriási dolog - és ezt most tényleg nem poénból mondom meg nem politikai oldalvágásként -, az egy nagy dolog, hogy a szocialista párt bizonyára számos tekintetben jogosan azt mondja, hogy nemzeti ügyekben harcosabban kell képviselnünk a magyar kisebbséget. Ezt csak megköszönni tudom, álljunk fel és énekeljük el a Himnuszt! Tehát tényleg, komolyan mondom, ez egy nagyon fontos dolog volt, persze, nyilván egy államrezonnak az adott külpolitikai kapcsolatokat és a nemzetpolitikai szempontokat valami arányossággal kell próbálni képviselni.

Tőkés képviselő úr tekintetében én is érzek egy provokációt a dologban meg az időzítésben. Van egy mondás, csak ezt nem akarom idézni, hogy ki adta és ki kéri, de a helyzet az, hogy azért Tőkés Lászlót, attól függetlenül, hogy politikai értelemben

vagy aktuális értelemben milyen viták vannak vagy nincsenek az erdélyi magyarságon belül - természetesen ebben nem akarok állást foglalni -, de az egy történelmi tény, hogy a temesvári forradalom elválaszthatatlan Tőkés László személyétől, és ezért a román politikának azért azt látnia kellene, hogy ha Tőkés László nem lett volna, és nem lett volna temesvári forradalom, akkor azok, akik ma visszavonták tőle a Románia Csillaga kitüntetését, azok ma is vagy a Securitatében üldögélnének vagy a jobbik részük pedig a politikai szamizdat ellenzéki keretében. Tehát a helyzet az, hogy Romániának hálásnak kell lenni - egyébként az erdélyi magyarságnak is, sőt az emberiségnek - Tőkés Lászlónak a romániai forradalom kiobbantásában, a temesvári szerepében, ami egy történelmi tény. Most csak zárójelben mondom, nem véletlen, hogy amikor megkaptam miniszterelnök úrtól a feladatot, hogy a magyar kitüntetési rendszert megújítsuk, akkor én személyesen ragaszkodtam ahhoz, hogy két dolgot vegyünk ki, az egyik az, hogy nincs visszavonás; még emlékszem, Schmitt Pál javasolta, hogy Kertész Ákostól vonjuk vissza a Kossuth-díjat. Én azért ellenzem, mert először is, ha egyszer elkezdődik egy visszavonás, nincs vége. Akkor vegyük vissza a Kossuth-díjat, mondjuk, Lukács Györgytől és így tovább. Tehát ennek nincs vége. Mindenki azért felelős, aki adta.

De a másik az, hogy szerintem egy kitüntetés egy adott történelmi érdemet vagy művészi teljesítményt ismer el. A további életút értékelése nem tartozik ehhez a kitüntetéshez. A másik pedig az, hogy ne legyen poszthumusz kitüntetés. Most persze, hogyha a döntés és az átadás között az illető meghal, az helyes, ugye az özvegy vegye át. De a poszthumusszal meg az a baj, ezt most zárójelben mondom, hogy akkor mondjuk, a Szent István Renddel miért nem tüntetjük ki Szent Istvánt? Akkor ennek nincs vége. Ezért szerintem hiba önmagában az, ha egy kitüntetésnél a visszavonás benne van, mert méltatlan helyzeteket fog eredményezni. És itt csak annyit tudok mondani, hogy meg fogjuk találni a módját annak, hogyha Tőkés Lászlótól a Románia Csillagát el is vették, a magyar állam kifejezze a megbecsülését. Egyébként szerintem Romániához méltatlan volt ennek a kitüntetésnek a visszavétele. Nem az idő rövidsége miatt, de nem tartozik most a romániai helyzet elemzése ide, ami nyilván hosszú folyamatra megy vissza. Az idő rövidsége miatt nem megyek végig, csak a konkrét kérdésekre válaszolnék.

Tehát akkor, Markó Attila tekintetében nyilvánvaló, hogy egy olyan egyházi ügyben történik egy megfélemlítés, ami nagyon súlyos következményekkel jár az egész egyházi ingatlanrendezésre, és egyébként a jogbiztonság tekintetében is. Ezért a Mikó Kollégium egy szimbolikus ügy. Az egy lehetetlen dolog, hogy a kommunista rendszer által államosított egyházi ingatlanokat, amiknek kinnal-keservvel egy töredéke visszaadásra került, azokat most visszaállamosítják, és ezáltal egyébként megkérdőjelezzik a minimális jogbiztonságot, mert ugye innentől kezdve akár beruházni is nehéz azokba az intézményekbe, és állandóan egy Damoklész-kard lebeg a fejünk fölött, hogy mikor fogják visszaállamosítani. És akik az egyházi ingatlanrendezésben részt vettek, azok meg egy fenyegetettség alatt vannak, hogy mikor indítanak velük szemben eljárást. Hasonló a helyzet a polgármesterek tekintetében is, hiszen Gyergyószentmiklós, Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Hargita megye elnöke, és sorolhatnám, ennek a következménye az, hogy bizony az önkormányzati választások előtt a nagyon komoly emberek megfontolják háromszor, hogy kiteszik-e magukat és a családjukat annak, hogy elinduljanak polgármesternek, és kitegyék magukat annak, hogy kommandósok törnek a lakásukra, a sajtóban meghurcolják őket. Aztán ki tudja, évek múlva megállapítják, hogy mégsem volt megalapozott.

Most egy súlyos mondatot kell mondanom, de az az igazság, hogy ki kell mondani, hogy ma az intézményesített politikai magyarellenesség és a magyarság kiszorítása bírói eszközökkel történik Romániában. És azért nehéz ezzel szemben védekezni, mert még egy politikai döntést legitim módon lehet bírálni, ha mi egy bírói

döntést bírálnánk, abban a pillanatban az van, hogy mi beleszólunk a független román bíróság döntéseibe. Az európai kultúrkörben nem szokás és nem illendő a bírói döntéseket kritizálni. De ugyanakkor szembe kell néznünk azzal, hogy nyilvánvalóan a magyarság kiszorítása és megfélemlítése, politikai megfélemlítése bírósági eszközökkel történik. És az az igazság, hogy ezzel szemben a védekezést és a választ nem találtuk meg. Keressük, de nem találtuk meg.

Még befejezésül egy, a kvótakérdés. Ugye látható, hogy Magyarország a tegnapi nap folyamán azért egy nagyon – hogy mondjam – karakán lépést tett. A kötelező kvótával számtalan probléma van, azon túlmenően, hogy nincs vége. Senki nem látja, hogy mi a vége, azon túlmenően van egy alkotmányos probléma is, amiről egyébként az ombudsman jelzett az Alkotmánybíróság felé, hogy azért ez értelmezhető úgy is, mint egy csoportos deportálás, hiszen az adott emberek akarata ellenére helyezik át őket egy másik országba. Ráadásnak – és most konkrétan visszatérve – én is el tudom képzelni, és erre van precedens is, hogy az így áthelyezett migránsokat magyarul településekre helyezik. Na most, ugye van még egy szempont, hogy mondjuk, aki Münchenben van, és mondjuk, Németországban szeretne lenni, és azt egyszer csak áthelyezik mondjuk, Olténiába, az nem biztos, hogy élete hátralévő részét ott akarja tölteni. Ha most a magyar határ közelébe helyezik feltehetőleg, akkor azok az emberek néhány napon belül újra Münchenben lesznek. Tehát értelme sem nagyon van a kötelező kvótának, mert hiszen bezárni nem tudjuk őket, következésképpen, ha egyszer pedig mehetnek, akkor, ha már egyszer elmentek a világ végéről Berlinbe, akkor feltehetőleg nem fognak Romániában vagy Magyarországon maradni. De egyébként sajnos az a veszély fennáll, hogyha betelepítés van, akkor provokatíve is magyar környezetbe telepítik. Ezért a legjobb megoldás az, ha egyáltalán nincsen kötelező kvóta és nincsen migránsbetelepítés. De amit Szávay képviselő úr elmondott, az egy reális veszély, és készültünk is rá, hogy mi a teendő ilyen esetben. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, miniszterelnök-helyettes úr. Államtitkár úr, kíván reagálni?

Potápi Árpád János válasza

POTÁPI ÁRPÁD JÁNOS államtitkár (Miniszterelnökség, Nemzetpolitikai Államtitkárság): Ha van rá igényük, természetesen. *(Dr. Semjén Zsolt: Osztatlan lelkesedés.)* Akkor nagyon röviden, csak néhány kérdés érintett engem. A külföldi magyar cégek esetében az NGM nemzetközi gazdasági kapcsolatokért felelős helyettes államtitkársága foglalkozott ezzel a kérdéssel. Nem akarom ezt a három oldalt felolvasni, ennek summázatát szeretném csak elmondani. Gyakorlatilag a két magyar cégnek az üzletpolitikája a mi többszöri beavatkozásunk mellett, ellenére sem igazából változott. Mind Szlovákia, mind Románia esetében a dolgozóknak 10 százaléka magyar, 10 százaléka az, aki beszél magyarul. A társadalmi szerepvállalása az ottani magyarok felé természetesen megvan, de legalább ilyen mértékben, ha nem nagyobb mértékben egyébként a többségi nemzet felé is ugyanez megvan. Tehát abszolút üzletpolitikai szempontok alapján működnek. Minden eddigi felkérésünk, megjegyzésünk és a többi, ellenére. Szépíthetném itt a dolgokat, és mondhatnám azt, hogy ők mindent megtesznek annak érdekében, hogy zászlóshajóként működjenek, de ez nem teljesen igaz. Én ennek ellenére mindkét cégnél azért folyamatosan szűrőpróbaszerűen szoktam vizsgálni, hogy tudnak-e magyarul, megvannak-e a magyar feliratok, a bankomatban például, ha bemegyünk a menürendszerbe, ott van-e a magyar mint választható nyelv. Ez egyébként mindenhol ott van, ahol eddig voltam. A magyarul tudás már nem mindenhol jellemző, magyar feliratok még kevésbé. Nyilván attól függően, hogy hol vannak ezek a benzinkutak vagy OTP-fiókok,

attól is változhat. Ha abszolút magyar környezetben vannak, akkor igen, de ha már vegyes vagy pedig más nyelvi közegben, akkor pedig szinte nulla ebből a szempontból.

Kisiskolák, MKP kérdése. A kisiskoláknál durván 300 iskola, 98 magyar, és ami pénz kellene, az körülbelül 900 millió forint. Nem is értem egyébként a szlovák kormány hozzáállását ehhez a dologhoz, mert sokkal nagyobb a társadalmi feszültség ebből, mint amennyi pénzt bele kellene tenni, de hozzáteszem, a szlovák finanszírozási rendszer, bár hasonló, mint 2014-ig a magyar, de azért más. És itt az MKP-val is összefügg ez a dolog. Nemrégiben, a kampány során voltam Felvidéken, ahol megszólították ezt a 98 iskolát, iskolaigazgatót, hogy esetlegesen, ha már érinti őket a probléma, álljanak ki saját magukért, 40-en írtak vissza, 6-an jelentek meg, Magyarországról volt ott egy államtitkár stb., stb., nem sorolom tovább. Tehát az MKP sikere, sikertelensége ebben is kereshető, a magyarok hozzáállásában általában és nyilván a saját maguk szervezőképességében, egyebekben. Nagyon jól visszajött az a kampányülés, illetve fórum, ami ott volt, tehát előre jelezhető volt a százalékos arány. Szerintem - nem megelőlegezve igazgató úr előadását - az alapvető probléma ebben az eredményben az volt, hogy az MKP rosszul határozta meg a célt. A cél folyamatosan nekik az 5 százalék megugrása volt. A cél nem ez kellett volna legyen, hanem a 7, illetve 8 százalék. Hónapokon keresztül azon vitáztak, hogy most 5 százalék felett vannak vagy alatta, és láttuk, hogy mi a helyzet.

Köszönjük a munkatársak nevében is a kárpátaljai dicsérő szavakat. Horvátországban is elkezdtünk valami hasonlót, a józan együttműködés érdekében próbáljuk a két szervezetet közelíteni egymáshoz. Nincsen osztatlan siker még eddig, viszont jövőre lesznek önkormányzati választások, és szerintem, ahogy majd a választások felé fogunk közeledni, mindkét szervezetben szerintem az együttműködési hajlam is meg fog növekedni, és így szerintem egy józan minimum, nemzeti minimum mentén tudnak majd együttműködni ők is.

A kolozsvári magyar intézet: gyakorlatilag ugyanaz a helyzet, mint a nagyváradi, illetve a marosvásárhelyi konzulátus esetében. Igazából elvi okai ennek nincsenek, vagy nem lennének, hogy miért nem lehet ezt megvalósítani, a román fél taktikázása miatt nem tudjuk felállítani ezt az intézményt. A KKM-hez tartozik egyébként a magyar intézet felállítása.

Miniszterelnök-helyettes úr, úgy gondolom, hogy mindenről beszélt. A vajdasági gazdasági támogatásról csak megjegyzem, hogy az 50 milliárd forint úgy néz ki, hogy 20 milliárd forint vissza nem térítendő, több évre széthúzva, és a 30 milliárd forint pedig bankok vagy bank bevonásával hitelkonstrukció. Tehát ez nem azt jelenti, hogy egyértelműen a magyar adófizetők pénzéből fizetjük ki ezt az összeget. De egyébként tudtam volna behozni, ha előbb gondolok erre, egy polgármester levelét, aki magyarországi településen, városban a saját vállalkozóit vagy a város vállalkozóit azzal riogatja, hogy lám-lám, ott 50 milliárdot költ el a magyar kormány és ezért ti itt nem fogtok kapni semmit. Tehát azért tavalyról vannak még, akik nem tudtak rámozdulni, és ezt nagyon rossz tendenciának, egyáltalán jelnek tekintem. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm, államtitkár úr. Elnök asszony!

Dr. Szili Katalin reagálása

DR. SZILI KATALIN miniszterelnöki megbízott: Csak egy mondatot. Ma egy összefoglalót hoztam abból a kiadványunkból, ami készült a képviselő uraknak, képviselő asszonynak, szeretném majd kérni a titkárságot, hogy ezt majd ossza ki, és köszönöm szépen a lehetőséget még egyszer. *(Dr. Semjén Zsolt: És majd a könyvből is mindenki kap.)*

ELNÖK: Köszönjük szépen. Wetzel Tamás miniszteri biztos!

Dr. Wetzel Tamás válasza, reagálása

DR. WETZEL TAMÁS miniszteri biztos: Köszönöm szépen. A CSOK-kal kapcsolatban - megpróbálok rövid lenni - egyértelműek a feltételek, tehát a peremfeltételek: kétéves társadalombiztosítási jogviszony, ami érdekes, illetőleg féléves magyarországi munkavállalási jogviszony. Nyilván itt abban a tekintetben is figyelemmel kellett lennie a jogalkotónak - most már egységes rendeletben ki lett adva a szabályozása -, hogy vannak, akik nem rendelkeznek ezzel, de ugyanakkor pedig az elvándorlásukat kellene elősegíteni, ugyanakkor pedig eddig is láttunk már az elvándorlásra okot adó tényezőket. Csak gondoljunk például az ingatlanárak közötti különbségekre Románia és Magyarország között, Biharkeresztesen vásárolnak ingatlanokat Nagyváradról, ugyanez igaz Szatmárnémeti-Csengersima, illetőleg Arad és vonzáskörzete tekintetében. Véleményem szerint, illetőleg az eddigi elemzések szerint ez körülbelül hasonló hírfelkapás, mint annak idején az állampolgárság tekintetében, hisz például Székelyföld tekintetében féléves munkaviszonyt nem tudnak igazolni, tehát ezért egy komolyabb elvándorlás nem tapasztalható, ugyanúgy, mint ahogy egyelőre a CSOK iránti igénybevétel is inkább példálózó, illetőleg puhatolózó jellegű.

Annyi még, két közbevetés a CSOK-on túl, hogy más jogosultságok kiterjesztése is óriási feladat lesz egyébként ebben az évben. Ilyen az elektronikus anyakönyvi rendszer bevezetése, amely nagyon-nagyon fontos lesz, egy 120 éves ugrás tulajdonképpen a magyar közigazgatásban ez év első félévében, illetőleg a második félévben pedig az elektronikus új típusú személyazonosító igazolvány, mely minden külképviseleten megjelenik, és erre már az eddigi szabályoktól eltérően nemcsak minden állandó lakóhellyel rendelkező magyar állampolgár, hanem minden magyar állampolgár jogosult, és ez úti okmányként is funkcionál, tehát ennek a jelentősége óriási lesz minden egyes magyar külképviseleten, illetőleg az egész magyar közösség szempontjából. Köszönöm szépen.

Végezetül pedig minden hölgynek nőnap alkalmából szintén sok boldogságot kívánok, illetőleg Szávay képviselő úrnak pedig boldog születésnapot. *(Derűltég. – Szávay István: Honnan tudta?)* A személy- és lakcímnnyilvántartóból. *(Derűltég.)*

ELNÖK: Köszönjük szépen. Azt gondolom, hogy az idej miniszteri meghallgatás is igen alapos volt mindenki részéről, miniszterelnök-helyettes úr és kedves kísérei részéről és a bizottság részéről is. Köszönöm szépen miniszterelnök-helyettes úrnak a részvételt, államtitkár úrnak, elnök asszonynak, miniszteri biztos úrnak. Köszönöm.

A napirendet bezárom, és ahogy mondtam, öt perc technikai szünetet tartunk, mielőtt a következő napirenddel folytatjuk.

(Szünet: 12.47 - 12.52)

Választások Szlovákiában - magyar szemmel - Előadók: Kántor Zoltán, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgatója Rákóczi Krisztián, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet munkatársa

ELNÖK: Köszönöm szépen a türelmüket. Köszöntöm itt a szünet után a még kitartó érdeklődőket és a bizottság tagjait. Köszönöm szépen Kántor Zoltánnak, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgatójának is a türelmét, és köszöntöm Rákóczi Krisztiánt, az intézet munkatársát. Második napirendi pontunk: választások Szlovákiában. Ugye, még frissek az élmények, hiszen alig három nappal ezelőtt, szombaton volt a választás. Tisztelettel várjuk a tájékoztatójukat, elemzésüket a választások ügyében. Igazgató úr, öné a szó.

Kántor Zoltán szóbeli tájékoztatója

KÁNTOR ZOLTÁN igazgató (Nemzetpolitikai Kutatóintézet):
(Tájékoztatójához kivetítőt használ.) Jó napot kívánok! Tisztelettel köszöntök mindenkit. Köszönjük a meghívást. Kis csúszás volt, de amúgy is végigültük volna ezt a beszámolót, akárhogy. Úgy döntöttünk, hogy ketten tartjuk ezt az előadást. Én egészen röviden néhány általános kérdésről fogok beszélni a választásokkal kapcsolatban, de tulajdonképpen intézetünk szakértője, Rákóczi Krisztián, aki erről beszélni fog, és értelemszerűen Harrach Gábor külső munkatársunk gondolatait is tartalmazni fogja mindez.

Először is, amikor választásokról van szó egy szomszédos országban, amely a magyar kisebbséget is érinti, akkor egyértelmű, hogy nemcsak a politikai képviseletről van szó, és pedig, hogy van-e a magyaroknak képviseletük, illetve nincs. Etnikai pártokról van szó, amelyek nem egyszerű politikai pártok, hanem ezeknek közösségépítő, társadalomépítő funkciójuk is van. Éppen ezért minden választás fontos, az eredmények, a háttéradatok, hogy megértsük a politikai, gazdasági, társadalmi folyamatokat, és egyfajta számvetést készíthetünk arról, hogy milyen a közösség állapota annak érdekében, hogy majd a jövőben jobban lehessen, függetlenül a pozitív vagy negatív eredményektől további közösségépítést, újratervezést folytatni.

Néhány alapadat, hogy tudjuk, hogy miről van szó, és pedig itt a demográfiai adatok egészen röviden: látjuk az önök által jól ismert csökkenést, de egy pozitívumra hívom fel a figyelmet, demográfusok szerint azért valószínűleg több magyar van, mint ahogy ténylegesen magyarnak vallotta magát, és fontos kiemelni, hogy mintegy 30 ezerrel kevesebben vallották magukat magyarnak Felvidéken, mint ahányan a demográfusok szerint ténylegesen vannak. Jelzem, ez a legnagyobb arány a nem válaszolók számára a Kárpát-medencében. A másik, ha megnézzük a demográfiai fogyást, akkor azt vesszük észre, hogy mintegy durván 10 százalékkal csökken tíz évente a magyarság száma, és Felvidék, Szlovákia az, ahol az asszimiláció játszik ebben legnagyobb szerepet. Máshol, látjuk, más tényezők.

Itt van egy térkép, hogy lássuk a térszerkezetét is a Kárpát-medencének, és megint csak Felvidéken emelném ki, hogy a nagyvárosok hiánya igazán a magyar központnak a hiánya. Komárom és Dunaszerdahely a két legnagyobb magyarsággal rendelkező magyar többségű település a Felvidéken. Itt láthatjuk, hogy a XX. században hogyan változtak a városok etnikai arányai, Pozsony, Kassa és három kisebb magyar település. Ugyanakkor egy következő ábra, Kocsis Károlyék ábrája az MTA-tól, hogy hol vannak azok a területek, ahol potenciálisan lehetséges lenne a területi autonómia. Illetve itt van egy gazdasági térkép, ezt a Nemzetpolitikai Kutatóintézettel együttműködő Hétfa Kutatóintézet készítette, hogy lássuk gazdasági vonatkozásban is a Kárpát-medencét egyben. Látjuk, hogy a magyarság nagyon közel a Kárpát-medence – Budapestet leszámítva – leggazdagabb része környékén él, illetve a kelet-szlovákiai régióvidék a szegényebbek közé tartozik.

Mit emelhetünk ki még, hogy milyen helyzetben indultak neki a választásoknak? Három törvényt emelnék ki, az ellenállampolgárság-törvényt, az államnyelvtörvényt, illetve a kisebbségi nyelvhasználati törvényt, illetve az előbb is szóba került az oktatási törvény, ennek a kisiskolákra vonatkozó részét. Tehát ez az a jogi, politikai környezet 2010 óta. Viszont néhány pozitív dolgot mindenféleképp kiemelnék, és fontos tudni azt, hogy Felvidéken igencsak beindultak a nyelvi jogkiterjesztő mozgalmak, ők talán a legaktívabbak az egész Kárpát-medencében, leginnovatívabbak is egyben, akár a Kétnyelvű Dél-Szlovákia mozgalomra gondolunk, akár a Fontos vagy-ra, de kifejezetten kiemelném a törvények magyarra fordítását a törvénytár sk.-nál, illetve egy kész szlovákiai-magyar adatbázist tartalmazó

velemjaro.com applikációra, amely településszinten tartalmazza a legfontosabb adatokat.

Oktatási tüntetés, fiatalok, a fiatal függetlenek, részben a Rákóczi Szövetséget is ide sorolom fiatalaktivizáció tekintetében, amelyek megjelentek a kampányban. Néhány ilyen különbségre hívnám fel a figyelmet, hogy miben más Szlovákia, Felvidék. Tehát míg mindenhol etnikai és csak etnikai pártok vannak, addig Szlovákiában az etnikai párt és az interetnikus párt is jelen van, míg a többi országban a történelmi identitásokról beszélünk, történelmi régiókról és olyan identitásról, addig a felvidéki inkább a kiségiók, és itt van az a kérdés, amire több kutató is rávilágított, hogy talán nem érzik egyértelműen saját magukénak a felvidéki identitást. Vallási elkülönülés minden szomszédos országban jellemző, tehát az ortodox-pravoszláv versus, a katolikus-református, míg Szlovákiában azért a vallási közelség a jellemző, ami talán asszimilációs elősegítő hatással is van.

Hangsúlyos autonómiatörekvésekről beszélünk minden egyes szomszédos országban - Kárpátalján kevésbé, elnézést -, illetve 2014 decembere óta az MKP-nak is van autonómiakoncepciója, ahogy én nevezem, de ők önkormányzati koncepciónak nevezik, ez viszont nem igazán került előtérbe a kampány során. Illetve a média tekintetében is akár a Vajdaságot, de főleg Erdélyt nézzük, egy erős médiáról, míg egy széttöredezett médiáról beszélhetünk - nem találtam jobb fogalmat - a Felvidék esetében. Át is fogom ugrani ezt a részt, hogy a kutatóintézet milyen dolgokat készít bármilyen választás után, folytatjuk az elemzéseket, a területi adatok is immár felkerültek, a kollégáim a következő hetekben ezen dolgoznak. Át is adom a szót Rákóczi Krisztiánnak.

Rákóczi Krisztián tájékoztatója

RÁKÓCZI KRISZTIÁN (Nemzetpolitikai Kutatóintézet): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Kedves Vendégek! Én is köszönöm szépen a lehetőséget, hogy itt beszámolhatunk a szlovákiai választási eredményekről. A prezentáció rövidesen el is indul (*Elindul a vetített számítógépes prezentáció.*), előljáróban itt mindjárt annyit, hogy a „FELVIDÉK.ma” hírportál infografikáját hívom segítségül az eredmények ismertetéséhez.

Tehát három nappal ezelőtt, szombaton, március 5-én lezajlott az önálló Szlovákia történetének hetedik parlamenti választása. Ezen a választáson 23 párt indult el, közülük egyáltalán értékelhető eredményt az itt szereplő 10 pártnak sikerült mutatnia, a többi 13 párt még az 1 százalékos támogatottságot sem érte el. Az előzetes várakozásokhoz képest ezek az eredmények alapvetően földrengésszerű változásokat eredményeztek Szlovákiában, igazából több esetben is döbbenetes eredményekről számolt be most már nemcsak a szlovák sajtó, hanem összességében az európai sajtó is. A döbbenetes eredmény pedig alapvetően a szélsőjobb nagyon erőteljes előretörése a parlamentben, de akkor engedelmeükkel, én sorban haladnék a pártok támogatottságának megfelelően.

Robert Fico az elmúlt 4 évben az egyszínű kormányának élén vihette végig Szlovákiát, 44,5 százalékos támogatottságot szerzett még 2012-ben, ezzel a 150 fős parlamentben abszolút többséget birtokolt. Nagyon kényelmes volt ráadásul ez az abszolút többség, mert 83 parlamenti széke volt a Smernek, 76 már parlamenti többséget eredményez. Az előzetes várakozások, felmérések, hogyha nem is ekkora támogatottságot mértek Ficónak, de a választásokon megmutatkozott, hogy még a 29 százalékot sem elérő támogatottságnál mindenképp erősebbet prognosztizáltak.

A kérdés nem is az volt, hogy majd Fico alakíthat-e kormányt, hanem leginkább, hogy kivel alakít kormányt, és alapvetően a kérdést aszerint is tették föl a szakértők, illetve a média, maguk a parlamenti pártok, hogy ki lesz az az egy, aki majd Fico lánykérésének igent fog mondani. Alapvetően egy korábbi koalíciós partner, a Szlovák Nemzeti Párt tűnt úgy, hogy minden, ha úgy tetszik, feltétel nélkül hajlandó

Ficóval szövetkezni, és feltételezhetően egy újabb baloldali, populista, de erőteljes nacionalista vonulattal megáldott kormánya lesz a következő négy évben Szlovákiának.

A parlamenti választások azonban ezt az előzetes koncepciót már az exit pollok napvilágra hozatala pillanatában is felülírták, ugyanis a Smer egy jelentős szavazatsökkenést könyvelhetett el. Ez alapvetően azért volt meglepetés, mert Fico az elmúlt két évet kampánynak szentelte, szociális csomagoknak nevezett intézkedéseket vezetett be, és emellett a menekültválságot tematizálta alapvetően. Fico is azt a V4-ek által is követett irányvonalat követi, eleve a V4 tagjaként, amelyet mindnyájan jól ismerünk, hogy régióink országai hogy vélekednek ebben a témában. Csak Fico szerencsétlenségére mindezt nem megfelelően tudta kommunikálni, főleg annak köszönhetően, hogy a jobboldali vetélytárspártok sokkal erőteljesebb retorikát fogalmaztak meg a migránskérdés tekintetében, illetve januárban-februárban a pedagógus dolgozók, illetve az egészségügyi dolgozók több alkalommal az utcára vonultak, és igazából Fico a kampány utolsó néhány hetében már csak követni tudta az eseményeket, nem megfelelően reagált az éppen folyó tüntetésekre.

Ez végeredményben tehát azt eredményezte, hogy jelentősen lecsökkent a támogatottsága, mintegy 400 ezer szavazót veszített el, ami egy 4,4 millió választópolgárral bíró országban mindenképp soknak nevezhető. Így is bőséges volt az ő győzelme, ha nézzük az őt követő másik legerősebb pártot, ez az SaS, Szabadság és Szolidaritás. Egy viszonylag kisebb történelemmel rendelkező pártról van szó, amely a 2010-es parlamenti választások előtt nem sokkal alakult meg, az a Richard Sulík vezeteti, aki alapvetően a gazdasági liberalizmus pártprogramját fogalmazta meg már 2008-2009-ben, amikor ez a párt létrejött. Ő volt egyébként az, aki Iveta Radičová rövid életű kormányát megbuktatta, az ő politikája, az euró-zóna-országok mentőcsomagját Szlovákia utolsóként szavazta meg. Radičovát többek között Richard Sulík, tehát az ő általa vezetett SaS akadályozta nagyon hosszú ideig ennek a mentőcsomagnak az elfogadásában. Amúgy Sulík ezen tette volt az, amely legerőteljesebben megágyazott egyébként 2012-ben Robert Fico előretörésének.

Tehát ennek az úriembernek nem kis része volt abban, hogy Fico hatalmas különbséggel nyerte meg négy évvel ezelőtt a választásokat. A közvélemény-kutatók egyébként a Szabadság és Szolidaritást a parlamenti küszöb környékére, inkább alá mérték. Ehhez képest a legerősebb jobboldali pártként jött ki a választásokból. És hasonlóan járt az itt 3. helyen, illetve a választásokon 3. helyen szereplő, 15 százalékot elért OLANO Nova, ez a szlovák rövidítése, ez azt jelenti, hogy egyszerű emberek, és most nem is tudom kapásból, hogy milyen személyiségek, illetve van mellette egy Nova, ez egy másik kis párt volt, amely két párt hosszú ideig úgy tűnt, hogy választási koalícióban fognak elindulni. A koalícióban induló pártoknak azonban 7 százalék, nem pedig 5 százalék a parlamenti küszöb, és ezt már nem mérték vállalni. Mint említettem, a közvélemény-kutatók őket is inkább az 5 százalékos küszöb környékére mérték. Az ő esetükben is történt tévedés. Valószínű, hogy mind az ő, mind pedig az SaS előretörése mögött a már, ahogy korábban említettem, a nagyon erős, markáns megfogalmazások állnak migránskérdés tekintetében, illetve az egyértelmű és következetes Fico-ellenesség, amely a társadalom egy elég erőteljes részét, önmagában a Fico-ellenesség, megszólítja, és nagyon erős mozgósító erővel tud bírni.

Az SNS, a Szlovák Nemzeti Párt, ők azok, akiket talán itt Fico és a Híd mellett a legkevésbé kell bemutatni, főleg Magyarországon. Ugye, nagyon jól ismerjük mindnyájan Ján Slota korszakában ezt a pártot, mikor Ján Slota vezette ezt a pártot. 2012-ben, miután nem kerültek be a parlamentbe, Slotától megszabadult a pártvezetés, és azóta kicsit finomabb politikát folytat a magyarság irányában ez a párt. Természetesen ennek ellenére nem gondolom azt, hogy a Szlovák Nemzeti Párt irányába a magyarságnak ki szabad engesztelődni. Nagyon sok olyan képviselő bekerült az SNS listáján a szlovák parlamentbe, akik korábban számos magyarelles

intézkedést beterveztettek a szlovák törvényhozás elé. Nagyon sok olyan törvényt támogattak, amely nem a magyarság, de legalábbis nem a szlovákiai nemzeti kisebbségek javát szolgálta. Tehát ilyen erőteljes fordulatra a Szlovák Nemzeti Párt tekintetében nem hiszem, hogy van lehetőség, de természetesen ezt majd a jövő fogja bebizonyítani.

Amely pedig a legnagyobb döbbenetet váltotta ki, az az, hogy ebben a parlamentben nem az SNS a szélsőjobboldali párt, hanem a Marian Kotleba vezette Mi Szlovákiánk Mozgalom. Marian Kotleba a Hlinka-gárda egyenruhába öltözött, a Jozef Tiso-féle fasiszta bábállandó társaságok egy kiemelkedő figurája már az elmúlt tíz évben. Az utóbbi években egy kicsit szelídült, és ennek köszönhető az, hogy 2013-ban Besztercebánya megyében a megyei választások során sikerült a Smertől elorozni a megyefőnöki tisztséget. A Kotleba-jelenségre igazából a hagyományos parlamenti és nem parlamenti pártok, tehát ennek a veszélyére nem elégséges módon hívták fel a figyelmet az elmúlt két évben. Ennek köszönhetően ilyen nagyon alattomos módon tudott ez a párt megerősödni. A felmérések őket 1 százalék alá vagy a köré mérték. Ebben persze benne van egy erőteljes elhallgatási ösztön, tehát egy nyíltan fasiszta pártot támogatni, ha megkérdezik az utca emberét, azért leginkább – bocsánat a kifejezésért – ciki, nem illik azt bevallani, és ebből az elhallgatottságból lett egy 8 százalékos, bőven a parlamenti küszöböt átlépő eredmény.

Az exit pollok voltak azok, amelyek már rámutattak az urnazárást követően Kotleba előretörésére, illetve még pontos adatok, egyéb szociológiai jellemzők az exit pollok kapcsán nem lettek nyilvánosságra hozva, annyi viszont már igen, hogy Kotlebát alapvetően a fiatalok és azon belül is az első szavazók, első választók támogatták. Tehát a hagyományos politikai pártoknak, illetve abban, hogy a politikai kultúra most milyen irányban halad Szlovákiában, óriási felelőssége van.

Itt igazából folytatjuk a sort: a Boris Kollár-féle SME RODINA, a Mi családunk vagy Család vagyunk, különböző fordításai is vannak ennek a pártnak, egy újabb olyan párt, amely leginkább a rendszerellenes jelzővel illelhető, de legalábbis a nem hagyományos értelemben vett párt jelző biztosan megállja a helyét. Erről a pártról ugyanis három hónappal ezelőttig azért nem lehetett semmit tudni, mert akkor alakult meg. A vezetője egy szlovákiai celeb, aki többek között egy nagyon hallgatott kereskedelmi rádiót birtokol. Arról ismert, hogy egyébként nyolc gyermeke van, nyolc különböző nőtől, viszont még keresi az igazit, arról ismert, hogy szereti a floridai nyaralókat, és ezért birtokol is olyat. Szereti a magánrepülőgépeket, és ezért birtokol is olyat. Ez volt nagyjából az ő politikai programja is, és ez elég volt 170 ezer szavazat begyűjtéséhez, 6,62 százalékos eredménye pedig azt vetíti előre, hogy a szlovák választó talán egyre kevésbé öntudatos. Korábban sem volt az, talán a Mečiar-éra volt az először és utoljára, 1998, amikor érezték a szlovák választók, hogy itt most nagyon komoly a tét, mert mindörökre kimaradunk az euróatlanti integrációs folyamatokból, és hogyha Mečiar-t nem úzzuk el, akkor itt maradunk Európa közepén, mint fekete lyuk, ahogy egyébként azt annak idején az amerikai külügyminiszter asszony, Albright asszony meg is fogalmazta. Tehát akkor úgy átérezte ezt a szlovák közeg, hogy itt valóban gond van. Most igazából hasonló folyamatok játszódnak le. Most nem egy darab Mečiarunk van, hanem van nagyon sok olyan párt, amelynek politikai programjáról, és hogy mit szeretne elérni, semmit nem lehet tudni.

Én egyet most direkt ugranék, tehát a Most-Híd és az MKP viszonya külön tárgyalást kell képezzen, ezért tehát a Hidat most kihagyva, az utolsó parlamenti pártról, még a Siet, magyarul Háló Pártról szólnék önöknek. Ennek a vezetője Radoslav Procházka, aki két évvel ezelőtt a szlovák államfőválasztásokon ért el nagyon szép, 20 százalékot meghaladó eredményt. Azonban itt csak 3. lett, nem került be a választások második fordulójába. Pocházka fellépésekor - ő egyébként korábban a kereszténydemokrata mozgalmat erősítette, onnan vált ki - a KDH, a

Kereszténydemokrata Mozgalom, amely most látható is, ugyan pár század százalékon múlt, de nem került be a szlovák törvényhozásba, már elindult a szétesés felé, illetve már biztosra volt már akkor vehető, hogy a korábban szebb napokat látott, korábban Mikuláš Dzurinda által vezetett Szlovák Demokrata és Keresztény Unió, az SDKÚ, amely ugye 8 évig kormányfőt is adott Szlovákiának, szét fog esni, és nem fog bekerülni a parlamentbe. Erre a bázisra tehát Procházka elkezdett építeni, azonban hibát követett el azzal, hogy a Fico-ellenességet, amely az államfőválasztás kampányában őt jellemezte, az utóbbi másfél-két évben hanyagolta. Ezt pedig a választók nem tolerálták, mert az a kevés öntudatos választó, aki nem Ficót választja, hanem más alternatíva felé néz, azok alapvetően a Fico-ellenességet tolerálják, Fico ellenében határozzák meg a saját politikai preferenciáikat is. A Siet', tehát a Háló szereplése azért volt óriási meglepetés, mert még a február közepén kiadott közvélemény-kutatási adatok is ezt a mozgalmat várták a második helyre, magyarul, ez lett volna a várakozásoknak megfelelően a legerősebb jobboldali tömörülés. Nagyon nem így alakult.

Most ha ránézünk erre a parlamenti patkóra, illetve megnézzük az általam is elmondottak fényében az egyes pártokat, akkor ha csak arra gondolunk, hogy ettől a parlamenti kényeltől kéne várnunk a magyar kisiskolák megmentését, akkor valljuk be őszintén, hogy nem túlságosan fényes jövőnek nézünk elébe. Igazából a kisiskolák megmentése nemcsak a magyar iskolákat érintené, hanem mintegy 600 szlovák kisiskoláról is szó van. Egyébként meglepő módon a szlovák kisiskolák - és ez most egy zárójeles megjegyzés itt - közel sem fejtettek ki még annyi aktivitást sem, mint amennyit Potápi Árpád János államtitkár úr előadásában már hallhattak.

A mai napon Andrej Kiska szlovák államfő fel fogja kérni - bár elképzelhető, reggel óta én nem néztem sajtót, hogy már megtette - Robert Ficót kormányalakításra. Azt már a tegnapi napon kijelentette az SNS kivételével az összes többi párt, hogy Robert Ficóval kormányozni nem hajlandó, tehát feltételezhetően a mai napon, illetve a következő egy-két napon még Fico fut néhány kötelező kört, melynek eredménye az lesz, hogy ezt a megbízatást vissza kell adja Andrej Kiska államfőnek. Itt még azt megjegyezném, hogy a Kotleba-féle párttal valamennyi parlamenti párt, tehát az összes többi 7 párt mindennemű együttműködést, tárgyalást elutasított, így Fico és majd aki utána megkapja esetleg még a felkérést kormányalakításra, már jó előre kijelentette, hogy Kotlebát a tárgyalóasztalnál látni nem kívánja.

Mivel a pártok, pártelnökök nyilatkozatai alapján tehát feltételezhető, hogy a Fico-kormány, amely most befejezi működését, következő 4 évre, legalább 4 évre nem kap újabb megbízatást, nem Fico lesz a következő szlovák kormányfő, így marad a sorban következő második, a Richard Sulík vezette SaS. Sulík, mint említettem a Radičová-kormány kapcsán, ha éppen arról van szó, hogy a politikai stabilitásra szükség lenne, nem biztos, hogy őrá majd lehet számítani, igaz, itt már jó előre kijelentette, hogy hajlandó átvenni a kormányzást, hajlandó vállalni a felelősséget a szlovák kormány élén. A gond itt ugyanakkor az, hogy ez a rengeteg párt, amely bekerült még a parlamentbe, közel sem nevezhető stabilnak.

Sulík esetleges kormányfői megbízatása, mármint a felkérés erre, hogy kormányt alakítson, már csak azért is nehéz lesz, mert a Smerrel ő sem kíván együttműködni, ahogy tehát Kotlebával sem, és ezt a Boris Kollár-féle három hónappal ezelőtt létrejött pártalakulatot pedig mindenki csak óvatosan meri megközelíteni, figyelni. Így tehát egy olyan kormány lenne most jelenleg elképzelhető Szlovákiában, amely az SaS-t, az Egyszerű Embereket, tehát a választásokon harmadik helyen végzettet, az SNS-t, a Most-Hídat és a Hálót is tartalmazza. Bugár Béla nem véletlenül jó előre kijelentette, hogy a Szlovák Nemzeti Párttal nem hajlandó együttműködni, feltételezhetően a Most-Híd sírját ásná meg azzal,

legalábbis a magyar választói tekintetében, hogyha a nacionalista SNS-sel bármiféle kapcsolatot Bugár pártja hajlandó lenne kialakítani.

És akkor innen eveznék én át a magyar-magyar pártok viszonyaira azzal, hogy ezt még olyan országos eredménnyel vázolnám fel, amely a választási részvételt mutatja. 2010-ben, 2012-ben és most 2016-ban is éppen csak néhány tizeden vagy századon múlt, hogy nem 60 százalékos volt a részvétel, tehát ilyen tekintetben kijelenthető, hogy meglehetősen stabilan, stabil arányban járnak a szlovákiai választók az urnák elé. Amiben viszont választásról választásra egyre inkább nyílik az olló, az a déli és az északi, vagy nevezzük úgy, hogy nem magyar járások választási hajlandósága. Az elmúlt, most már mondhatjuk úgy, hogy évtizedek során megfigyelhető volt, hogy minél magyarabb volt egy-egy járás, annál nagyobb arányban vettek részt annak lakosai a választáson, és volt olyan választás is, emlékeim szerint talán a 2002-es és a 2006-os is, amikor az összes 79 szlovákiai járás közül a top hármát magyar járások adták: Dunaszerdahely, Komárom és Érsekújvár. Mostanra ez a trend egy az egyben megfordult, minél északabbi járásokról van szó, igazából annál nagyobb a választási részvétel.

Minél sötétebb késsel vannak jelezve az egyes járások, annál nagyobb volt a választási részvétel. Jól kirajzolódik egy kifli- vagy banánszerű alakzat, igaz, kis nyúlványokkal, tehát, ha Pozsonytól elindulunk a Tatra felé Turdossin irányában, a Turdossini járás, a legészakibb járás irányában, akkor ezeken a területeken volt egyébként az országos átlagot bőven meghaladó a választási részvétel, nem egy esetben a 70 százalékot is túllépve. Ezzel szemben a déli járásokban a választói kedv nagyon alacsony volt, az egyik legalacsonyabbat pedig a Komáromi járás produkálta. A Komáromi járás már csak azért is fontos, mert az egész szlovák közigazgatásban jelenleg két darab olyan járás van, ahol a magyarok többséget képeznek, a Dunaszerdahelyi és a Komáromi. A Komáromi járásban 48, a Dunaszerdahelyiben pedig 55,5 százalék volt a választási részvétel, tehát ezt ha összehasonlítjuk a 60 százalékos országos adattal, akkor jól látható, hogy bizony, a magyar választók az otthonmaradás mellett döntöttek.

A Most-Híd és az MKP, illetve ennek kapcsolata a számok tükrében: a Híd 2009-ben jön létre azt követően, hogy Bugár Béla kijelenti, hogy nem kíván újabb pártot létrehozni azután, hogy nem választották meg az MKP vezetőjének. Ez a kijelentése pár hétig meg is állja a helyét, utána létrehozza a vegyes pártot. Már az első parlamenti választáson nagyon súlyos vereséget mér az MKP-ra a Híd, 205 ezer szavazatot szerez meg. Két évvel később előrehozott választásokat tartanak, ekkor nagyon lecsökken a Híd támogatottsága 176 ezerre, és a mostani választásokra ez a trend némiképp folytatódott, sokkal kisebb ütemben, 169.500 szavazat körül végez a Híd.

Ez összességében azt eredményezte, hogy a Híd 6 év alatt elvesztett 36 ezer támogatót, viszont nagyon érdekes, hogy ez területileg hogy néz ki. Ez területileg ugyanis úgy néz ki, hogy az összes választóját a magyar lakta területeken veszítette el a Híd. Pozsonyban 2012-höz képes 4 ezer új szavazót tud felmutatni ez a párt, míg az északi járásokban... Északi járásnak én azt tekintem, ahol nem laknak magyarok. Ha Pozsonytól elindulunk Királyhelmeig, a Tóketerebesi, Nagymihályi járásig, akkor ott 16 járást találunk, továbbá a fővárost, illetve Kassát, ezek a hagyományos értelemben vett magyar lakta területek Szlovákiában. Hogyha nem ezeket a területeket nézem, akkor ezekben a járásokban a Híd 4 évvel ezelőtt 25 ezer szavazatot tudott szerezni, most ezekben a járásokban már 37 ezret, tehát folytatódik igazából a Híd elszlovákosodása.

Mostanra kezd látszódnia, hogy ők Most-Hídként határozzák meg magukat, mint a szlovák-magyar együttműködés pártja, ez nem igazából híd, hanem sokkal inkább egy egyirányú utca - és ezt majd össze kell vetni a 2010-es és 2012-es adatokkal is -, de valószínű kijelenthető, hogy a Híd egyfajta utat képez, valóban hidat

képez a magyar választók számára arra, hogy míg korábban egy etnikai pártot választottak, utána, hogyha a Most-Hídra mint vegyes pártra szavaznak, onnan már sokkal könnyebben mozdulnak el egy szintiszta szlovák párt irányában, mintsem akár visszaforduljanak az etnikai alapon politizáló MKP irányába.

Ezt a kijelentést én bátran meg merem tenni, még igazából az idő rövidege miatt az összes adat feldolgozására közel sem kerülhetett sor, de a tendencia nagyon-nagyon felerősödött, és mondom, ezért merem ezt a kijelentést én megtenni. Tehát nagyon nem lenne jó, ha a Most-Hídat összekevernénk, vagy akárcsak megpróbálnánk összehasonlítani egy etnikai alapon politizáló külhoni magyar párttal.

Az MKP esetében pedig egy másik tendencia, ami már látható volt, szintén folytatódott, mégpedig, hogy nagyon erős választói bázissal rendelkező pártról van szó. Ennek köszönhetően 2010-2016 között igazából szavazatvesztés összesen 4000 darab történt. Ebben természetesen benne vannak a rossz demográfiai folyamatok, 1991-2011 közötti népszámlálási eredmények alapján 110 ezerrel csökkent a magukat magyarnak vallók száma Szlovákiában. Ezt, már nem tudom pontosan, ki volt, aki kiszámította, de csak hogy még szörnyebb legyen az az eredmény, ez azt eredményezte, hogy naponta 15 felvidéki magyar tűnt el. Ez a tendencia feltételezhetően azóta is tart, tehát ez a 4000 szavazatnyi csökkenés könnyen írható a demográfiai folyamatok számlájára is.

Amit még fontosnak tartok elmondani, és utána azt hiszem, hogy rövid választási ismertetőként talán ennyi meg is teszi, hogy az MKP esetében a fiatalítás biztosan hozott egyébként új szavazókat, ezt jól mutatják az úgynevezett preferenciavoksok. Itt annyit akkor még a szlovák választási rendszerről elmondanék önöknek, hogy egy parlamenti választás során az ország területe egyetlenegy nagy választókerületet képez, országos listás szavazásra kerül sor. Az országos listák azonban nem kötött listák, hanem az ott szereplő, legfeljebb 150 név előtti számjegy karikázással úgymond előre sorolható, tehát a választópolgár leadhat preferenciaszavazatot. Legfeljebb négy ilyen preferenciaszavazatot adhat le, azonban természetesen ezeknek akkor van igazából jelentősége, ha egy párt be is jut a parlamentbe.

Az MKP esetében viszont nagyon jó annak kimutatására, hogy megmutassa, hogy maguk a választók a pártlistán szereplő mely személyeket értékelték a legtöbbször. Magasan természetesen Berényi József, az MKP elnöke kapta a legtöbb preferenciavoksot, de ez általában egy listavezető és pártelnök személye esetében minimál elvárás.

A második legtöbbet a második helyen szereplő Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke, korábbi államfőjelölt szerezte meg, aki régóta MKP-politikus is. És akkor igazából itt történnek már a komolyabb változások, ugyanis igaz, hogy csak a 4. helyről a 3. helyre lépett előre Menyhárt József, aki egy dunaszerdahelyi illetőségű képviselője az MKP-nak, viszont az ő 20 ezer preferenciaszavazata azt mutatja meg, hogy míg ő korábban az országos politikában nem volt jelen, helyben, feltételezhetően dunaszerdahelyi járásban és a körül, tehát annak környékén szerezte a legtöbb preferenciaszavazatot, nagyon rövid idő alatt nagyon sikeres kampányt sikerült folytatnia, és biztosan hozott új szavazókat a pártnak. És akik még új szavazókat hoztak a pártnak, azok a Via Nova Ifjúsági Csoport tagjai, akikből összesen 23 szerepelt az MKP listáján. Ők nagyon sok, összesen 45 ezer preferenciavoksot gyűjtöttek össze, és egy másik fiatal négytagú csapat a Fiatalkorúak, akik vezetője Orosz Örs a választási lista 9. helyét foglalta el, azonban az ő általa megszerzett 9500 preferenciaszavazat elég volt arra, hogy a listán előrelépjen az 5. helyre. Tehát ez az irány valószínű, amelyre az MKP-nak majd tovább kell lépnie.

Tegnap Berényi József elnök úr felajánlotta lemondását az elnökségnek, az elnökség pedig azt elfogadta. Már most a sajtóból annyit lehet tudni, hogy a már

általam is említett Menyhárt József nagyon komoly esélyekkel pályázhat majd a párt vezetői tisztségére.

Én ennyit szerettem volna, természetesen, ha van kérdés, és ha tudok, akkor azokra szívesen válaszolok. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen igazgató úrnak és Rákóczi Krisztiánnak a tájékoztatóját. Kérdés, vélemény, hozzászólás van-e? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, úgy nagyon-nagyon szépen köszönöm a tájékoztatót így frissiben. Nyilvánvaló, hogy még az elkövetkezendő hetekben majd mélyebb elemzések is napvilágot látnak, nemcsak a Nemzetpolitikai Kutatóintézetből, hanem számos más elemzőtől, akár a Felvidékről, akár innen Magyarországról.

Az mindenféleképpen érdekes lesz, hogy részben majd foglalkozunk nyilvánvalóan a magyar közéleti szereplőkkel és erőkkel a Felvidéken, meg hogy egyáltalán lesz-e kormányalakítás Szlovákiában, ami abból a szempontból is fontos, hogy ha jól tudom, ők az év második felében EU-elnökséget adnak. Úgyhogy több szempontból is érdekes, hogy mit hoznak az elkövetkezendő hetek. Nagyon szépen köszönöm még egyszer igazgató úrnak és kollégájának.

Gróf Széchenyi István születésének 225. évfordulójáról való megemlékezésről szóló határozati javaslat (H/9446. szám) (Lázár János, L. Simon László (Fidesz), Firtl Mátyás (KDNP) képviselők önálló indítványa)

Áttérünk a harmadik napirendi pontunkra. Gróf Széchenyi István születésének 225. évfordulójáról való megemlékezésről szóló határozati javaslat, amely H/9446. számon került be a parlament elé. Lázár János, L. Simon László, Fidesz és Firtl Mátyás, KDNP-képviselők önálló indítványa. Bizottságunk kijelölt bizottság, akinek tárgyalnia kell a tárgysorozatba vételt. Nagy szeretettel köszöntöm Firtl Mátyás képviselőtársunkat mint előterjesztőt. Kérdezem képviselő urat, hogy kíván-e az előterjesztéshez még hozzáfűzni valamit. Igen. Öné a szó, képviselő úr.

Firtl Mátyás szóbeli előterjesztése

FIRTL MÁTYÁS (KDNP) előterjesztő: Köszönöm, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Alelnök Úr! Engedjék meg nekem, hogy néhány szót azért szóljak, hogy némi személyeset is tegyünk hozzá, hiszen az indoklás nagyon rövid.

A személyes az, hogy én gyakorlatilag a Széchenyiek földjéről jövök, választókerületemben van Nagycenk, és ahol lakom, onnan naponta látom mindazt, amit Cenkről, Nagycenkről, a Széchenyiekről tudunk, és annak a felelősségi tudatában azt a nemzetszeretetet, amit a Széchenyiek megvalósítottak, azt mi érezzük. Csak itt a Nemzeti összetartozás bizottságában zárójelben jegyzem meg, hogy Nagycenk és a környék bizony akkor, amikor Sopron hűségéről kellett szavazni, megfelelő módon tudott szavazni, és azóta is ez a térség ebből a nemzetszeretetből táplálkozik.

Annyit még szeretnék elmondani a bizottságnak, hogy Nagycenk község - ezt mindenképpen el kell mondanom, hogy - példaértékű volt, példaértékű volt, hogy ők hogy indították a Széchenyi-évet. A nagycenki önkormányzat és a nagycenki egyházközség már január 2-án indult ebben a Széchenyi-émlékévben, ők annak mondják, a határozat jubileumi évről szól. Ezt egy főpapi szentmisével indították.

Amit szintén itt a bizottság előtt el kell mondani és köszönetet kell mondani nekem mint a térség országgyűlési képviselőjének, hogy az Orbán-kormánynak köszönhetően indultak el olyan fejlesztések, amik most a Széchenyi-kastélyt és annak környezetét vagy a mauzóleumot olyan állapotba hozták, hogy egyáltalán megfelelő kinézetű legyen. Ezt is el kell mondanom, hogy a Széchenyi Mauzóleumot sikerült olyan mértékben felújítani, hogy az most méltóképpen megfelel gróf Széchenyi

nyughelyének. Ezt még külön az Eszterházy Központ áldásos tevékenysége segíti, hiszen ők teszik mindazt meg, azokat a munkálatokat, ami a nagycenki kastély körül és a Széchenyi-örökségben megnyilvánul.

Amit a mai napra szerettem volna még itt mindenképp a bizottságnak elmondani, mert az ember valahogy csak készül egy bizottsági meghallgatásra is, és az indokláshoz hozzátartozik, hogy húsvéthoz közeledünk, és tudniuk kell, hogy a magyar kormány, ebben a határozatban is megvan fogalmazva, hogy Széchenyi kápolnájának a helyreállítása meg fog történni, ami számunkra nagyon fontos, a keresztény értékrend mellett hitet tevőknek különösképpen. És amit hoztam magammal az az, mert ebbe a kápolnába hozták haza akkor, amikor Bécsből hazahozták, ebben a kápolnában feküdt, és innen helyezték el a mauzóleumba, a halotti anyakönyvi kivonatból idéznék néhány mondatot, ami egyébként méltóan talán indokolja is mindazt, hogy miért is kell, hogy ezt a kápolnát helyreállítsák.

Tehát: „Húsvét vasárnap kora reggel a halhatatlan emléké nagycenki plébánia patrónusa, a kiváló magyar nemzetség grófja, Széchenyi István, a császári, királyi, apostoli fenség tanácsosa és kamarása, különböző katonai rendek lovagja, Seilern Crescence nagyon szeretett férje 69 éves korában egy magán elmeógyógyintézetben, Goergen orvos felső-döblingi intézetében, Bécs mellett, ahol 1848 szeptembere óta tartózkodott, pisztoly által, melankolikus, eszmélet nélküli állapotban saját maga vetett véget életének. Április 10-én éjjel 11 órakor a kastély kápolnájába helyezték. Április 11-én, délután 4 órakor temette el családi kriptába Tolnai Antal helyi plébános 9 gróf, 22 pap, 6 ezer ember jelenlétében. Nyugodjék békében! Ámen.” Tehát ezért fontos az, ami a határozatban is megjelent, hogy az a kápolna, ahova felravatalozták, az valóban méltó módon felújításra kerüljön.

Amit még nagyon fontos elmondani nekünk és itt a Nemzeti összetartozás bizottságában szeretném felhívni a figyelmet és arra is ösztökélni a bizottságot, hogy tegyenek meg mindent nemcsak annak érdekében, hogy '48. márciusa, a forradalmi ifjúság kapcsán, de minden magyar diák zarándokhelyévé kell tenni Nagycenket, és ugyanígy itt a Nemzeti összetartozás bizottságában nagyon fontos az, hogy a határon túli magyarság is megfelelő módon el tudjon jutni egyszer Nagycenkre, és a mauzóleumban tiszteletét tudja tenni a legnagyobb magyar előtt, akinek oly sok mindent köszönhetünk itt a mi körzetünkben, a választóközvetemben, de az ország tekintetében is.

Éppen ezért a tisztelt bizottságot arra kérem, hogy a határozati javaslatot támogatni szíveskedjék, és ezt természetesen, amikor a parlamentben szavazásra kerül, ugyanúgy támogassák szavazatukkal, hogy ebben a határozati javaslatban emlékezzünk meg a jubileumi évről, Széchenyi Istvánról, a legnagyobb magyarról, Sopron díszpolgáráról, folytathatnám hosszasan, de miután a türelmükkel nem akarok visszaélni, erre kérem tisztelettel a bizottság tagjait. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen képviselő úrnak a kiegészítését. *(Jelzésre:)* Ander Balázs képviselő úr!

Kérdések, észrevételek

ANDER BALÁZS (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelettel köszöntök mindenkit. Én sem kívánok visszaélni senkinek a türelmével.

Mielőtt a sors és a pártvezetőség furcsa szeszélyének akaratából országgyűlési képviselő lettem, volt becsületes kenyérkereső foglalkozásom, középiskolai történelemtanár vagyok, tehát ilyen formában végtelen módon üdvözölni tudom azt, hogy egy ilyen határozati javaslat született. Én személy szerint ezt támogatni tudom többek között már csak azért is, mert jómagam is egyébként a Széchenyiek földjéről jöttem, Dél-Somogyból, még hogyha nem is olyan közismerten Széchenyi-birtok, de

mégiscsak az ő vidékük volt, Barcs, Somogytarnóc, és lehetne sorolni ott a környező településeket.

Egy nagyon súlyos kritikával viszont mindenképpen illetni kell ezt az egész határozati javaslatot, szerintem képviselőtársaim tudják, jó néhányszor elhangzott már hasonló alkalmakkor, a magyar zászló napjával kapcsolatosan vagy éppen legutoljára az Arany János-emlékével kapcsolatosan. Hogyha itt a legnagyobb magyarról beszélünk és órára készülünk határozati javaslatot benyújtani, akkor egy nagyon releváns kérdés, hogy ezt miért tulajdonképpen pártpolitikai színezet alatt kell tenni. Tehát ha Széchenyiről beszélünk, a legnagyobb magyarról, a nemzeti érdekegyesítés apostoláról, akkor szerintem pontosan az ő személye az, aki arra kellene hogy intse a döntéshozókat, honatyákat, honanyákat, hogy legalább ebben a kérdésben valamiféle minimális konszenzust próbáljunk teremteni. Lehet, hogy nagyon naiv az a felvetés, az a kérdés, amit most elővezetek, tehát tényleg ördögtől való az a gondolat és teljesen elképzelhetetlen, hogy egyszer csak kormánypárti képviselőtársaim fölbukkannának, és azt mondanák, hogy kedves ellenzéki kollégáink, igen, még az MSZP-ből is, mert szerintem Kiss László képviselőtársam is szívesen csatlakozna ehhez, ő is ellátná, mondjuk, akkor a kézjegyével ennek a határozati javaslatnak a benyújtását. Annyira elképzelhetetlen, hogy egyszer így történjenek ezek a dolgok? Ennyi lenne. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Más kérdés, hozzászólás? *(Nincs jelentkező.)* Firtl Mátyás képviselő úrnak mondanám, hogy ami most képviselő úrtól elhangzott, ahogy ő is célzott rá, ez itt a bizottságban nem az első felvetés, tehát nem feltétlenül önnek mint az előterjesztők egyikének szól, hanem hogy vannak olyan ügyek, legyen az a szórvány napja vagy Széchenyi-emlékév vagy Arany János-emlékév, magyar zászló és címer napja, amelyben akár a konszenzus is megteremthető lenne, és erre vonatkozott a képviselő úr megjegyzése. Kíván-e reagálni, képviselő úr?

Firtl Mátyás válasza, reagálása

FIRTL MÁTYÁS (KDNP): Csak egy mondatban. Köszönöm szépen.

Valóban, ahogyan képviselő úr fogalmazott, hogy ő is nagy tisztelője Széchenyinek és Széchenyi földjéről is érkezett tulajdonképpen, én arra kérem tisztelettel a képviselő urat, hogy a frakcióját győzze meg arról, hogy egyhangú szavazással... Természetesen a parlamenti vitában ugyanúgy, ha elmondja, és akkor azt mondja, hogy ennek ellenére, miután ez is egy konszenzuskeresés része, hogy ha ez nem is történt most, ebben az adott pillanatban meg, mint ahogy elnök úr is fogalmazott, vagy más esetben sem történt meg, de azzal együtt úgy is lehet fogalmazni, hogy bizony, amikor ennek a határozati javaslatnak a parlamentben történő vitája történik, akkor fölállnak és azt mondják, hogy igen, ugyan ez nem történt meg, de azzal együtt - ha szabad azt mondanom, majdnem hogy, de ilyen nincs a magyar parlamentben, közfelkiáltással - azt kívánjuk, hogy Széchenyiről méltó módon emlékezzünk meg.

Határozathozatal

ELNÖK: Köszönöm szépen. Miután más jelentkezőt nem látok, szavazás következik. Kérdezem a bizottságot, hogy a határozati javaslatot tárgysorozatba veszi-e. Aki igen, az, kérem, most szavazzon! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. Nem? *(Nincs jelentkező.)* Tartózkodás? *(Nincs jelentkező.)* Nem volt.

Tehát egyhangú igennel a bizottság tárgysorozatba vette. Köszönöm szépen.

FIRTL MÁTYÁS (KDNP): Köszönjük szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen képviselő úrnak, hogy türelemmel várakozott, amíg napirendre került.

Egyebek

Az egyebek napirendi pontban szeretném bejelenteni, hogy előreláthatólag a következő bizottsági ülésünkre március 22-én, kedden kerül sor, ugyanúgy „B” hét két hét múlva, mint a mostani.

Az ülés berekesztése

Van-e más kérdés, hozzászólás, érdeklődés egyebekben? *(Nincs jelentkező.)*
Nincs. A bizottsági ülést bezárom. Köszönöm szépen mindenkinek a munkáját és a részvételét.

(Az ülés befejezésének időpontja: 13 óra 48 perc)

Pánczél Károly
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Bihariné Zsebők Erika és Lajtai Szilvia